

Lovforslag nr. L 142. Fremsat den 29. januar 2003 af videnskabsministeren (Helge Sander)

Forslag

til

Lov om forskningsrådgivning m.v.

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Til styrkelse af forskningskvaliteten, koordination og internationalisering af dansk forskning og formidling og anvendelse af forskningsresultater nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Danmarks Forskningspolitiske Råd, Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget.

Stk. 2. Til efterprøvelse af den videnskabelige redelighed i dansk forskning nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, jf. § 31.

Stk. 3. Danmarks Forskningspolitiske Råd har til hovedformål at sikre ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, Folketinget og regeringen en uafhængig og sagkyndig forskningspolitisk rådgivning. Rådet har alene en rådgivningsfunktion, jf. § 3.

Stk. 4. Det Frie Forskningsråd har både en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Rådet har til hovedformål at støtte konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer og give forskningsfaglig rådgivning i tilknytning hertil, jf. §§ 7 og 8.

Stk. 5. Det Strategiske Forskningsråd har både en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Rådet har til hovedformål at støtte forskning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder og give forskningsfaglig rådgivning i tilknytning hertil, jf. §§ 17 og 18.

Stk. 6. Koordinationsudvalget forestår koordineringen af den offentlige fondsfunktion for

forskning og har en rådgivningsfunktion om forskeruddannelse, jf. §§ 25 og 26.

Stk. 7. Rådene og udvalget i stk. 4-6 skal til sammen sikre, at alle statslige forskningsbevillinger, der ikke er basisbevillinger knyttet til bestemte institutioner, uddeles i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Kapitel 2

Definitioner

§ 2. I denne lov forstås ved:

- 1) Anerkendte forskere: personer, der i en årrække på videnskabeligt plan aktivt har beskæftiget sig med forskning, og som er på mindst lektor- eller seniorforsknerniveau.
- 2) Forskningskyndige: personer på ph.d.-niveau og som enten i en årrække på nationalt eller internationalt plan har opnået indsigt i eller erfaring med varetagelse af forskningsopgaver, eller på ledelsesplan i en institution, organisation eller virksomhed har beskæftiget sig indgående med forskningsadministration, forskningsledelse, forskningsformidling eller forskningspolitik.

Kapitel 3

Danmarks Forskningspolitiske Råd

§ 3. Danmarks Forskningspolitiske Råd giver ministeren for videnskab, teknologi og udvikling forskningspolitisk rådgivning. Folketinget og enhver minister kan indhente forskningspolitisk rådgivning fra rådet. Rådgivningen sker efter anmodning eller på eget initiativ.

Stk. 2. Opgaverne omfatter overordnet rådgivning om dansk og international forskningspolitik til gavn for samfundet, herunder om:

- 1) Rammebetingelser for forskning.
- 2) Forskningsbevillinger.
- 3) Større nationale og internationale forskningsinitiativer.
- 4) Udviklingen i den nationale forskningsstrategi.
- 5) Danmarks rolle og placering i det internationale forskningssamarbejde.
- 6) Forskeruddannelse og forskerrekruttering.

Stk. 3. Rådgivningen skal være baseret på dokumentation og forskningspolitiske analyser. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget er som led heri forpligtet til at give rådgivning til rådet inden for deres områder.

Stk. 4. Rådet for Teknologi og Innovation og relevante institutioner og organisationer kan efter anmodning give rådgivning til rådet.

Stk. 5. Rådet har til opgave at styrke formidlingen af dansk forskningspolitik.

Stk. 6. Rådet fremlægger en årlig rapport om dansk forskningspolitik, der indeholder rådets vurdering af dansk forsknings generelle udvikling, kvalitet i international sammenhæng og samfundsmæssige relevans.

§ 4. Danmarks Forskningspolitiske Råd består af en formand og otte medlemmer.

Stk. 2. Rådets formand og øvrige medlemmer skal være anerkendte forskere eller forskningskyndige, der tilsammen repræsenterer indsigt i forskning ved universiteter, sektorforskningsinstitutioner, forskningsinstitutioner under Kulturministeriet og i erhvervslivet. Mindst halvdelen skal være anerkendte forskere.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger formanden og de otte medlemmer i deres personlige egenskab. Formanden og de øvrige medlemmer udpeges for en periode af tre år. Genudpegning kan ske én gang. Hvis et medlem afgår i tidte, kan et nyt medlem udpeges for mindre end tre år.

Stk. 4. Rådet udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

§ 5. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for Danmarks Forskningspolitiske Råds virke.

§ 6. Danmarks Forskningspolitiske Råds udtalelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 4

Det Frie Forskningsråd

Fondsfunction

§ 7. Det Frie Forskningsråd skal støtte dansk forskning baseret på forskernes egne initiativer inden for både enkelte videnskabelige forskningsområder og tværvidenskabelig forskning.

Stk. 2. Støtten gives efter ansøgning til konkrete forskningsaktiviteter og omfatter bl.a.:

- 1) Forskergrupper.
- 2) Forskningens infrastruktur, herunder driftstilskud og apparatur.
- 3) Forskernetværk.
- 4) Internationalt samarbejde.
- 5) Forskeruddannelse.
- 6) Forskningskonsortier.

Stk. 3. Rådet kan desuden uddele tilskud til enkeltstipendier.

Stk. 4. Rådet kan både give støtte til enkelte konkrete forskningsaktiviteter, jf. stk. 2, og til særlige initiativer, jf. § 11, stk. 5.

Stk. 5. Rådet skal bidrage til at styrke formidlingen og anvendelsen af forskningsresultater.

Stk. 6. Rådet kan inden for sit formål give tilskud til forsøgsvirksomhed.

Stk. 7. I forbindelse med udøvelsen af fondsfunctionen giver rådet desuden forskningsfaglig rådgivning inden for alle videnskabelige forskningsområder til ansøgere og andre interessenter.

Rådgivningsfunktion

§ 8. Det Frie Forskningsråd giver ministeren for videnskab, teknologi og udvikling forskningsfaglig rådgivning inden for alle videnskabelige forskningsområder. Folketinget og enhver minister kan indhente tilsvarende forskningsfaglig rådgivning fra rådet. Rådgivningen sker efter anmodning eller på eget initiativ.

Stk. 2. Rådet kan efter anmodning bistå offentlige institutioner med forskningsfaglig rådgivning.

Stk. 3. Rådet kan efter anmodning give forskningsfaglig rådgivning til private institutioner.

Stk. 4. Rådet afgiver hvert år til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling en rapport om sit virke.

Struktur og kompetencer

§ 9. Det Frie Forskningsråd består af en bestyrelse og et antal faglige forskningsråd.

§ 10. Bestyrelsen består af en formand og otte medlemmer, hvoraf alle skal være anerkendte forskere.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger formanden og de øvrige medlemmer efter åbent opslag.

Stk. 3. Bestyrelsen udpeges for en periode af fire år. Genudpegnning kan ske for to år. Hvis et medlem afgår i utide, kan et nyt medlem udpeges for mindre end fire år.

Stk. 4. Bestyrelsen udarbejder en forretningsorden.

§ 11. Bestyrelsen nedsætter og navngiver efter egen vurdering op til seks faglige forskningsråd.

Stk. 2. Bestyrelsen fastlægger grænserne mellem rådene og skal i den forbindelse sikre, at rådene tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder, og at opdelingen mellem rådene løbende tilpasses den forskningsfaglige udvikling.

Stk. 3. Bestyrelsen orienterer Koordinationsudvalget om initiativer efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Bestyrelsen har ikke selv bevillingskompetence, men fordeler de frie forskningsbevillinger mellem de faglige forskningsråd.

Stk. 5. Bestyrelsen kan på baggrund af en vurdering af rådernes aktiviteter fordele op til en femtedel af bevillingerne til særlige initiativer, herunder tværfaglige og tværrådslige initiativer.

Stk. 6. Midler til de særlige initiativer, jf. stk. 5, fordeles af de faglige forskningsråd. Bestyrelsen kan beslutte, at ét eller flere råd fordele midlerne.

§ 12. Bestyrelsen har alene i generelle administrative anliggender en instruktionsbeføjelse over for de faglige forskningsråd.

Stk. 2. Bestyrelsen er øverste ansvarlig for den forskningsfaglige rådgivning, som gives efter § 8. Bestyrelsen kan dog delegere rådgivningsopgaver til bestyrelsesformanden, sekretariatet eller de faglige forskningsråd.

§ 13. De faglige forskningsråd udøver inden for deres område fondsfunktionen efter § 7 og

bistår bestyrelsen med rådgivningsfunktionen efter § 8.

§ 14. Samtlige medlemmer af de faglige forskningsråd skal være anerkendte forskere. Medlemmer af en programkomité, jf. § 19, kan udpeges som medlemmer af et fagligt forskningsråd.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger medlemmerne i deres personlige egenskab og således, at der i det enkelte råd opnås den bredest mulige faglige dækning inden for rådets virke.

Stk. 3. Medlemmerne af de faglige forskningsråd udpeges for en periode af fire år. Genudpegnning kan ske for to år. Hvis et medlem afgår i utide, kan et nyt medlem udpeges for mindre end fire år.

Stk. 4. Det enkelte råd konstituerer sig selv og vælger af sin midte en formand.

Stk. 5. Hvert råd udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd.

§ 15. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for:

- 1) Det Frie Forskningsråds generelle tilskudsforudsætninger i forbindelse med fondsfunktionen.
- 2) Rådets regnskabsaflæggelse.
- 3) Rådets indkaldelse af ansøgninger og kravene hertil.
- 4) Rådets sagsbehandling i forbindelse med fondsfunktionen. Ministeren kan herunder bestemme, at der i et nærmere bestemt omfang skal inddrages eksterne eksperter ved bedømmelsen af ansøgninger.
- 5) Rådets tildeling af stipendier til forskere og personer under forskeruddannelse.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte formkrav og tidsfrister i forbindelse med forholdene i stk. 1, nr. 3)-5), herunder bestemme at manglende overholdelse af formkrav og tidsfrister medfører, at ansøgningen kan afvises.

§ 16. Bestyrelsens og de faglige forskningsråds afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan bestemme, at klager over retlige spørgsmål i forbindelse med afgørelser truffet af de faglige forskningsråd kan indbringes for ministeren efter regler fastsat af denne.

Kapitel 5

Det Strategiske Forskningsråd

Fondsfunction

§ 17. Det Strategiske Forskningsråd giver støtte til forskning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder.

Stk. 2. Rådet sikrer uddelingen af forskningsprogrammer i stk. 1 i form af bl.a.:

- 1) Forskergrupper.
- 2) Forskningens infrastruktur, herunder driftstilskud og apparatur.
- 3) Forskernetværk.
- 4) Internationalt samarbejde.
- 5) Forskeruddannelse.
- 6) Forskningskonsortier.

Stk. 3. I tilknytning til uddelingen i stk. 2 kan rådet uddele tilskud til ph.d.-stipendier m.v.

Stk. 4. Rådet skal bidrage til at styrke formidlingen af forskningsresultater.

Stk. 5. Rådet skal bidrage til et øget samspil mellem offentlig og privat forskning. Rådet skal i den forbindelse aktivt søge at synliggøre egne strategiske forskningsindsatser for relevante private aktører med henblik på at tiltrække midler fra fonde og virksomheder til samfinansierede forskningsprojekter.

Stk. 6. Rådet skal af egen drift opsøge nye forskningstendenser og kan igangsætte initiativer på baggrund heraf, såfremt Folketinget afsætter bevillinger hertil. Rådet kan endvidere med hel eller delvis finansiering fra andre samarbejdspartnere igangsætte initiativer på baggrund af nye forskningstendenser.

Stk. 7. I forbindelse med udøvelsen af fondsfunctionen giver rådet desuden forskningsfaglig rådgivning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder til ansøgere og andre interessenter.

Rådgivningsfunktion

§ 18. Det Strategiske Forskningsråd giver ministeren for videnskab, teknologi og udvikling forskningsfaglig rådgivning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder. Folketinget og enhver minister kan indhente tilsvarende forskningsfaglig rådgivning fra rådet. Rådgivningen sker efter anmodning eller på eget initiativ.

Stk. 2. Rådet skal inden de enkelte ministres uddeling af statslige forskningsbevillinger, der

ikke er basisbevillinger knyttet til en bestemt institution, godkende uddelingsproceduren og foretage en forskningsfaglig vurdering af indkomne ansøgninger. På baggrund heraf uddeler de enkelte ministre midlerne blandt de ansøgere, som rådet har fundet støtteværdige.

Stk. 3. Rådet kan efter anmodning bistå offentlige institutioner med forskningsfaglig rådgivning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder.

Stk. 4. Rådet kan efter anmodning give forskningsfaglig rådgivning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder til private institutioner.

Stk. 5. Rådet skal desuden af egen drift opsøge nye forskningstendenser, jf. § 17, stk. 6.

Stk. 6. Rådet afgiver hvert år til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling en rapport om sit virke.

Struktur og kompetencer

§ 19. Det Strategiske Forskningsråd består af en bestyrelse og et meget begrænset antal programkomiteer.

§ 20. Bestyrelsen består af en formand og otte medlemmer.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger formanden og ét medlem. De øvrige medlemmer udpeges af ministeren efter åbent opslag.

Stk. 3. Bestyrelsen skal sammensættes af anerkendte forskere og af forskningskyndige, der repræsenterer brugerinteresser. Formanden og de øvrige medlemmer skal desuden have indsigt i og erfaring med varetagelse af strategiske forskningsopgaver i dansk og i international sammenhæng.

Stk. 4. Bestyrelsen skal tilsammen repræsentere kompetencer inden for alle væsentlige forskningsfaglige interesser i både det offentlige og private forskningsystem. Kompetencerne omfatter indsigt i:

- 1) Grundlæggende forskning og uddannelse.
- 2) Strategisk forskning, herunder sektorforskning og forskning på hospitaler.
- 3) Samarbejde mellem virksomheder og offentlige forskningsinstitutioner.
- 4) Teknologisk udvikling og innovation.
- 5) Internationalt forskningssamarbejde.
- 6) Forskeruddannelse.

7) Menneskelige ressourcer og sociale processer.

Stk. 5. Formanden og de otte medlemmer udpeges i deres personlige egenskab. Bestyrelsen udpeges for en periode af fire år. Genudpegning kan ske for to år. Hvis et medlem afgår i utide, kan et nyt medlem udpeges for mindre end fire år.

Stk. 6. Bestyrelsen udarbejder en forretningsorden.

§ 21. Bestyrelsen kan efter egen vurdering i meget begrænset omfang nedsætte et antal programkomiteer med bevillingskompetence til at støtte forskning inden for politisk definerede og tematisk afgrænsede forskningsområder, jf. § 17, stk. 1.

Stk. 2. Bestyrelsen fastlægger antallet af programkomiteer og deres afgrænsning i forhold til hinanden. Bestyrelsen skal i den forbindelse sikre, at antallet holdes på det lavest mulige niveau, og at alle komiteer ophører, når deres opgave er fuldført.

Stk. 3. Bestyrelsen orienterer Koordinationsudvalget om initiativer efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Bestyrelsen har ikke selv bevillingskompetence, men fordeler de strategiske programmidler til programkomiteerne eller i visse tilfælde til ét eller flere af de faglige forskningsråd, jf. § 9.

Stk. 5. Samtlige medlemmer af en programkomité skal være anerkendte forskere. Medlemmer af et fagligt forskningsråd, jf. § 9, kan udpeges som medlemmer af en programkomité. Medlemmerne udpeges af bestyrelsen.

§ 22. Bestyrelsen har alene i generelle administrative anliggender en instruktionsbeføjelse over for programkomiteerne. Hvor ét eller flere af de faglige forskningsråd er tillagt opgaver efter § 21, stk. 4, har bestyrelsen samme beføjelse over for disse råd.

Stk. 2. Bestyrelsen er øverste ansvarlig for den forskningsfaglige rådgivning, som gives efter § 18. Bestyrelsen kan dog delegerede rådgivningsopgaver til bestyrelsesformanden, sekretariatet eller en programkomité.

§ 23. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for:

- 1) Det Strategiske Forskningsråds generelle tilskudsforudsætninger i forbindelse med fondsfunktionen.
- 2) Rådets regnskabsaflæggelse.

- 3) Rådets indkaldelse af ansøgninger og kravene hertil.

- 4) Rådets sagsbehandling i forbindelse med fondsfunktionen. Ministeren kan herunder bestemme, at der i et nærmere bestemt omfang skal inddrages eksterne eksperter ved bedømmelsen af ansøgninger.

- 5) Rådets tildeling af stipendier til forskere og personer under forskeruddannelse, jf. § 17, stk. 3.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte formkrav og tidsfrister i forbindelse med forholdene i stk. 1, nr. 3)-5), herunder bestemme at manglende overholdelse af formkrav og tidsfrister medfører, at ansøgningen kan afvises.

§ 24. Bestyrelsens, programkomiteernes eller de faglige forskningsråds afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan bestemme, at klager over retlige spørgsmål i forbindelse med afgørelser truffet af programkomiteerne eller af de faglige forskningsråd efter delegation fra Det Strategiske Forskningsråd kan indbringes for ministeren efter regler fastsat af denne.

Kapitel 6

Koordinationsudvalget

Koordinering af fondsfunktionen

§ 25. Koordinationsudvalget har til formål at fremme samarbejdet om fondsfunktionen mellem Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Danmarks Grundforskningsfond og det øvrige forskningssystem og sammenhængen mellem fondsfunktionen og øvrige statslige forskningsbevillinger.

Stk. 2. Udvalget koordinerer arbejdet og opgaveløsningen i de to råd og i fonden, jf. stk. 1. Udvalget skal i den forbindelse bidrage til fremme og koordinering af dansk forsknings internationale aktiviteter.

Stk. 3. Udvalget skal i forbindelse med opgaverne efter stk. 1 og 2 virke for forskningssamarbejdet med Færøerne og Grønland.

Stk. 4. Udvalget udarbejder fælles, ensartede bindende retningslinier for Det Frie Forskningsråds og Det Strategiske Forskningsråds udøvelse af fondsfunktionen, jf. §§ 7 og 17.

Stk. 5. I sager vedrørende koordinering af fondsfunktionen er udvalget et konsensusorgan og har ingen bestemmende myndighed over det øvrige forskningsrådssystem. Ved udarbejdelsen af retningslinier efter stk. 4 træffer udvalget dog afgørelse ved almindelig stemmeflerhed.

Rådgivning om forskeruddannelse

§ 26. Koordinationsudvalget rådgiver om forskeruddannelse inden for alle videnskabelige forskningsområder, herunder forskerskoleinitiativer, med henblik på støtte og stimulering af den formaliserede forskeruddannelse. Opgaverne omfatter:

- 1) Fremme af kvalitetsudvikling og internationalisering af den danske forskeruddannelse.
- 2) Sikring af koordinering af forskeruddannelsens udvikling og volumen i Danmark.

Stk. 2. Udvalget rådgiver ministeren for videnskab, teknologi og udvikling om støtte til forskeruddannelse og rådgiver desuden efter anmodning ministeren, Folketinget og regeringen om forskeruddannelse i øvrigt.

Stk. 3. Udvalget kan efter anmodning bistå offentlige institutioner med rådgivning om forskeruddannelse.

Stk. 4. Udvalget kan efter anmodning give rådgivning om forskeruddannelse til private institutioner.

Stk. 5. Udvalget har til opgave at styrke formidlingen af den danske forskeruddannelse.

Stk. 6. Udvalget skal desuden som en central forudsætning for sit virke søge at fremme indarbejdelsen af stærke og attraktive forskeruddannelsesmiljøer i hele forskningssystemet. Udvalget skal i den forbindelse indgå i et udstrakt samarbejde med universiteter, sektorforskningsinstitutioner og forskningsinstitutioner under Kulturministeriet.

Stk. 7. I sager vedrørende rådgivning om støtte til forskeruddannelse træffer udvalget afgørelse ved almindelig stemmeflerhed.

§ 27. Til brug for varetagelsen af opgaverne efter § 26 kan Koordinationsudvalget indhente forskningsfaglig rådgivning om forskeruddannelse fra et efter egen vurdering nedsat underudvalg.

Stk. 2. Samtlige medlemmer af underudvalget skal være forskeruddannelseskyndige.

Stk. 3. Koordinationsudvalget træffer ved almindelig stemmeflerhed alle beslutninger ved-

rørende nedsættelsen af underudvalget, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Koordinationsudvalget kan i stedet for at nedsætte et underudvalg vælge at indhente forskningsfaglig rådgivning om forskeruddannelse fra Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd, jf. §§ 9 og 19.

Struktur og kompetencer

§ 28. Koordinationsudvalget består af en formand og seks medlemmer.

Stk. 2. Udvalget sammensættes af bestyrelsesformændene for Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond, to medlemmer indstillet af Rektorkollegiet, ét medlem indstillet af Sektorforskningens Direktørkollegium og ét medlem indstillet af Rådet for Teknologi og Innovation.

Stk. 3. Den administrative leder for bl.a. Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd, jf. § 35, stk. 2, og den administrative leder for Danmarks Grundforskningsfond deltager begge som observatører i udvalgets møder.

Stk. 4. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger de fire medlemmer, som indstilles i medfør af stk. 2. Medlemmerne udpeges for en periode af fire år. Genudpegnning kan ske for to år. Hvis et medlem afgår i utide, kan et nyt medlem udpeges for mindre end fire år.

Stk. 5. Udvalget konstituerer sig for en periode af fire år og vælger af sin midte en formand.

Stk. 6. Udvalget udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

§ 29. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for:

- 1) Koordinationsudvalgets indkaldelse af ansøgninger og kravene hertil.
- 2) Udvalgets sagsbehandling i forbindelse med rådgivning om støtte til forskeruddannelse.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte formkrav og tidsfrister i forbindelse med forholdene i stk. 1, herunder bestemme at manglende overholdelse af formkrav og tidsfrister medfører, at ansøgningen kan afvises.

§ 30. Koordinationsudvalgets indstillinger og udtalelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 7

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

§ 31. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har til opgave at behandle sager vedrørende videnskabelig uredelighed, der rejses ved klage.

Stk. 2. Hvis udvalgene konstaterer, at der i en sag foreligger videnskabelig uredelighed, kan udvalgene:

- 1) Orienterer den indklagedes arbejdsgiver, hvis vedkommende er ansat som forsker.
- 2) Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde skal trækkes tilbage.
- 3) Orienterer vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
- 4) Foretage politianmeldelse, hvis der er tale om en strafbar lovovertrædelse.
- 5) Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om graden af videnskabelig uredelighed.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse i retlige spørgsmål, jf. § 32, stk. 2.

Stk. 4. Udvalgene offentliggør en årlig beretning om deres virksomhed.

§ 32. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed består af ét eller flere udvalg, dækkende alle videnskabelige forskningsområder.

Stk. 2. Formanden for udvalgene skal være landsdommer.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter antallet af medlemmer. For hvert medlem skal der endvidere være en suppleant. Medlemmer og suppleanter skal alle være anerkendte forskere, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder, jf. § 36, stk. 2.

Stk. 4. Formanden udpeges af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling. Medlemmerne og suppleanterne udpeges af ministeren i deres personlige egenskab efter høring af Det Frie Forskningsråd. Formanden, de øvrige medlemmer og suppleanter udpeges for en periode af fire år. Genudpegning kan ske for to år. Hvis et medlem eller en suppleant udtræder i utide, kan et nyt medlem eller en ny suppleant udpeges for mindre end fire år.

Stk. 5. Udvalgene udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

§ 33. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredeligheds virke.

§ 34. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredeligheds afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 8

Forskellige bestemmelser

§ 35. Sekretariatsbetjeningen af Danmarks Forskningspolitiske Råd varetages af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 2. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Koordinationsudvalget og Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed sekretariatsbetjenes af et uafhængigt sekretariat.

Stk. 3. Sekretariatet, jf. stk. 2, udøver legalitets- og bevillingskontrol med Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget.

§ 36. Medlemmer af et af de af loven omfattede organer eller af Danmarks Grundforskningsfonds bestyrelse kan ikke sidde i andre af de af loven omfattede organer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 er dog ikke til hinder for, at et medlem af et fagligt forskningsråd kan være medlem af en programkomité eller omvendt, jf. §§ 14, stk. 1, og 21, stk. 5. Tilsvarende gælder for de medlemmer af Koordinationsudvalget, hvis medlemskab følger af deres hverv, jf. § 28, stk. 2, og for medlemmer af Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed samt deres suppleanter, jf. § 32, stk. 3.

§ 37. Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd kan modtage tilskud fra anden side end staten. Ikke-statslige midler skal holdes adskilt fra statslige midler.

§ 38. Tilskudsgiver efter denne lov kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis tilskudsforudsætningerne ikke overholdes.

§ 39. Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd skal offentliggøre vejledende retningslinier for deres bevillingspraksis.

§ 40. Loven revideres i folketingssamlingen 2007-08 på baggrund af en evaluering af forskningsrådssystemets rådgivning om støtte til forskeruddannelse.

Kapitel 9

Ikrafttræden m.v.

§ 41. Loven træder i kraft den 1. januar 2004. Samtidig ophæves lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997.

Stk. 2. Regler, der er fastsat med hjemmel i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler udstedt i medfør af denne lov.

Stk. 3. Formanden for og medlemmerne af det nuværende Danmarks Forskningsråd indtræder som formand for og medlemmer af Danmarks Forskningspolitiske Råd og fortsætter indtil udløbet af deres nuværende periode med mulighed for genudpegning, hvis genudpegning kunne ske efter de hidtidige regler.

Stk. 4. De nuværende statslige forskningsråds rettigheder og pligter overtages af henholdsvis Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd, jf. §§ 7 og 17.

Stk. 5. De nuværende statslige forskningsråd fortsætter som faglige forskningsråd efter denne lov, indtil bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd har fastlagt grænserne mellem rådene, og der er nedsat faglige forskningsråd i medfør af denne lov.

Stk. 6. Medlemmerne af de nuværende statslige forskningsråd kan genudpeges til de faglige forskningsråd, hvis de efter de hidtidige regler kunne genudpeges til det pågældende statslige forskningsråd.

Stk. 7. De nuværende programkomiteer fortsætter, indtil de har opfyldt deres af det nuværende Forskningsforum pålagte hverv. Efter nedlæggelsen af Forskningsforum refererer programkomiteerne til bestyrelsen for Det Strategiske Forskningsråd.

Stk. 8. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan i forbindelse med lovens gennemførelse fravige bestemmelserne om udpegningsperiodens længde for medlemmerne af bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd og for Det Strategiske Forskningsråd, jf. §§ 10, stk. 3, og 20, stk. 5.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Baggrund for lovforslaget

Fremskridt og nybrud i forskningen og udbredelse af forskningsbaseret viden har i moderne videnssamfund afgørende betydning for både den videnskabelige og den velfærdsmæssige udvikling. Det er en del af regeringsgrundlaget at skabe de bedst mulige rammer for et stærkt offentligt og privat forskningssystem i Danmark, der kan sikre fri forskning samt bidrage til et øget samspil mellem offentlig og privat forskning. Oprettelsen af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Videnskabsministeriet) og det igangsatte reformarbejde for universiteter, sektorforskning og det øvrige forsknings- og innovationssystem skal ses på den baggrund.

Dansk forskning bedømmes generelt i både nationale og internationale evalueringer til at være af høj kvalitet. Ved siden af faste basisbevillinger til institutioner med forskning såsom universiteter, sektorforskningsinstitutioner og hospitaler finansieres den offentlige forskning ved de bevillinger, som udbydes i konkurrence via de statslige forskningsråd, Danmarks Grundforskningsfond, Forskeruddannelsesrådet samt særlige forskningsprogrammer og –udvalg i ministerier. Denne del af det offentlige forskningssystem har imidlertid i de senere år været genstand for diskussion, hvad angår struktur, organisering, prioritering og koordination. Det har været fremført, at systemet er blevet for forgrenet og uigennemskueligt med for mange puljer, organer, udvalg og programkomiteer, at det ikke i tilstrækkeligt omfang har formået at prioritere strategisk omstilling og fornyelse af forskningen, og at det har manglet en koordination mellem de forskellige indsatser og initiativer. Mulige ændringsforslag er bl.a. blevet drøftet af Danmarks Forskningsråd (*Danmarks Forskningsråds årsrapport 1999 – kortlægning af de offentlige forskningsmidler*, december 1999) og af Forskningskommissionen (*Betænkning nr. 1406*, september 2001) samt i en lang række hørings svar til Forskningskommissionens betænkning.

Diskussionen var samtidig aktuel, da den gældende lov har en bestemmelse, hvorefter loven skulle revideres i folketingsåret 2001-02, jf. § 14, i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997. Revisionen blev efterfølgende udskudt til folketingsåret 2002-03, jf. lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lov nr. 276 af 8. maj 2002.

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (videnskabsministeren) har udarbejdet et forslag til en reform af det forskningsrådgivende system, som har været drøftet med Folketinget, og den 31. oktober 2002 indgik alle partier i Folketinget en politisk aftale om en reform. Aftalen omfatter institutionelt Danmarks Forskningsråd, de seks statslige forskningsråd, Forskningsforum, de offentlige forskningsudvalg, nedsatte programkomiteer, Danmarks Grundforskningsfond og Forskeruddannelsesrådet.

B. De gældende regler

Danmarks Forskningsråd, de statslige forskningsråd, Forskningsforum og de offentlige forskningsudvalg

De gældende regler om Danmarks Forskningsråd, de statslige forskningsråd med Forskningsforum samt et antal offentlige forskningsudvalg er fastsat i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, som ændret ved lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lov nr. 276 af 8. maj 2002. Heri er angivet, hvad man hidtil har forstået som den tredelte forskningsrådgivende struktur med Danmarks Forskningsråd som den ene del, de statslige forskningsråd som den anden del og de offentlige forskningsudvalg som den tredje del.

Danmarks Forskningsråd

Danmarks Forskningsråd består af en formand og otte medlemmer, som alle skal være anerkendte forskere eller forskningskyndige og tilsammen repræsentere indsigt i universiteter, sektorforskning og i erhvervslivets forskning. Rådets primære opgave er efter anmodning eller på eget initiativ at rådgive videnskabsministeren, Folketinget og øvrige ministre om

F. t. l. om forskningsrådgivning m.v.

forskningens betydning for den danske samfundsudvikling med henblik på en bedre koordinering og prioritering af de samlede ressourcer til forskning. Opgaverne omfatter bl.a., hvordan forskningen kan styrkes, hvordan udviklingen er inden for dansk og international forskning, større nationale og internationale forskningsinitiativer, herunder den nationale forskningsstrategi, samt forskningsbevillinger og rammebetingelser for forskning. Danmarks Forskningsråd kan indhente udtalelser fra de statslige forskningsråd, de offentlige forskningsudvalg, Erhvervsudviklingsrådet og Rådet for Teknologisk Service (i dag Danmarks Erhvervsråd og Rådet for Teknologi og Innovation) samt relevante institutioner og organisationer.

De statslige forskningsråd

De seks statslige forskningsråd består hver af en formand og 14 medlemmer, som alle skal være anerkendte forskere. Efter loven forudsættes et forskningsråd for hvert af områderne humaniora, jordbrugs- og veterinærvidenskab, naturvidenskab, samfundsvidenskab, sundhedsvidenskab og teknisk videnskab. Hvert råd har efter anmodning og på eget initiativ en rådgivningsfunktion fra det rent forskningsfaglige og videnskabelige til det mere forskningspolitiske betonedede såsom forskningens kvalitet og relevans for samfundet og sammenhængen mellem den offentlige og private forskningsindsats. Forskningsrådene har videre fire hovedfunktioner i deres støtte til dansk forskning: en fondsfunktion med tilskud til forskere, en strategifunktion med udarbejdelse af strategiplaner for forskningen, en initiativfunktion med fastlæggelse af særlige indsatsområder og en forvaltningsfunktion med administration af strategiske forskningsprogrammer.

Forskningsforum

Forskningsforum blev oprettet i 1997 som ledelsesorgan for de seks forskningsråd. Det består af en formand og 12 medlemmer, hvoraf hvert forskningsråd af sin midte indstiller et medlem. Medlemmerne skal være anerkendte forskere og have indsigt i strategiske forskningsopgaver. Forskningsforum fastlægger grænserne mellem de seks forskningsråd og fordeler de bevillinger mellem rådene, som Folketinget ikke har fordelt på de enkelte forskningsråd. Fra og med 2001 har Forskningsforum modtaget finanslovens bevillinger til de seks forskningsråd. Forskningsforum har modsat forskningsrådene ikke en egen bevillingskompetence, men kan nedsætte programkomiteer med en sådan kompetence til udmøntning af tværfaglige og strategiske programmer. Forskningsforum har endvi-

dere koordinerende og generelle opgaver i forhold til den strategiske og forskningsfaglige rådgivning.

De offentlige forskningsudvalg

De offentlige forskningsudvalg er oprettet i de enkelte ressortministerier inden for større og sammenhængende forskningsområder. Et offentligt forskningsudvalg består af en formand og mindst otte og højst 18 medlemmer, som rådgiver den minister, der har nedsat det. Medlemmerne skal tilsammen repræsentere forskningsfaglig samt i nødvendigt omfang erhvervs- og samfundsmæssig, ministeriel og institutionel indsigt. Rådgivningen omfatter det pågældende ministeriums sektorforskning, herunder kvalitet og erhvervs- og samfundsmæssig relevans, samt ministeriets strategiske forskningsplanlægning og øvrige deltagelse i forskningssamarbejde og forskningsaktiviteter på både nationalt og internationalt niveau.

Forskeruddannelsesrådet

Forskeruddannelsesrådet er oprettet særskilt ved Akt 66 24/11 1999.

Rådet er et rådgivende organ under Videnskabsministeriet. Det består af en formand og 13 medlemmer og skal fremme kvalitetsudvikling og internationalisering af dansk forskeruddannelse. Rådet giver rådgivning om forskeruddannelse, herunder forskerskoleinitiativer, og indstiller til videnskabsministeren om tilskud til universiteter og andre institutioner med opgaver på forskeruddannelsesområdet samt om tilskud til individuelle stipendier til forskeruddannelse.

Danmarks Grundforskningsfond

Gældende regler om Danmarks Grundforskningsfond er fastsat i lov om Danmarks Grundforskningsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 139 af 23. februar 1998. Dertil kommer anordning nr. 791 af 9. oktober 1998 om fundats for Danmarks Grundforskningsfond samt bekendtgørelse nr. 7 af 7. januar 1999 om forvaltning af Danmarks Grundforskningsfonds midler. Loven indeholder en revisionsbestemmelse for folketingsåret 2002-03.

Danmarks Grundforskningsfond er en uafhængig fond inden for den offentlige forvaltning oprettet ved lov, som ledes af en bestyrelse med en formand og otte medlemmer. Fonden skal styrke Danmarks forskningsmæssige udviklingsevne ved finansiering af enestående forskning på internationalt niveau.

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) er reguleret i bekendtgørelse nr. 933 af 15.

december 1998, udstedt i medfør af den nuværende lovs § 4 e, stk. 4.

Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd etablerede Udvalget vedrørende Videnskabelig Uredelighed med udgangspunkt i rapporten *Videnskabelig Uredelighed og God Videnskabelig Praksis*, 1992. Udvalget blev nedsat i slutningen af 1992 for en tre-årig forsøgsperiode og dækkede kun det sundhedsvidenskabelige område. Forsøgsperioden blev herefter forlænget, indtil området videnskabelig uredelighed blev reguleret i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998. Ved regelfastsættelsen blev antallet af udvalg udvidet til tre, som tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder. Hvert udvalg består af en formand, som skal være landsdommer (og som er fælles for alle tre udvalg), samt to, fire eller seks medlemmer, og de sekretariatsbetjenes som forskningsrådene af Forskningsstyrelsen.

C. Lovforslaget

Lovforslaget er udformet ud fra den politiske aftale mellem regeringen og alle Folketingets partier. Aftalen anvender vendingen "forskningsrådssystemet" på en ny måde, som omfatter de foreslåede råd for fri og strategisk forskning og et Koordinationsudvalg såvel som Danmarks Grundforskningsfond. Danmarks Grundforskningsfond er imidlertid det eneste organ i forskningsrådssystemet, der er en offentlig fond med egen grundkapital i modsætning til de øvrige organer, som enten er rent rådgivende eller har både rådgivnings- og fondsfunktioner, hvortil de modtager årlige statslige bevillinger. Det er derfor ikke fundet hensigtsmæssigt at indarbejde de dele i den politiske aftale, som angår lov om Danmarks Grundforskningsfond, i dette lovforslag.

Seks overordnede målsætninger

Den politiske aftale bygger på seks overordnede målsætninger:

- 1) Forskningskvaliteten skal sikres gennem åben konkurrence om alle offentlige forskningsmidler, som ikke er basisbevillinger til institutioner.
- 2) Organiseringen og strukturen af råd, udvalg og især programkomiteer skal forenkles, hvilket samtidig vil lette forskernes overblik over søgemuligheder.
- 3) Et nyt forskningsrådssystem skal have en styrket ledelse, som kan sikre, at den strategiske forskning implementeres på egne præmisser, og at tværfaglige indsatser inden for alle forskningsområder tilgodeses.

- 4) En omfattende støtte til grundforskningsaktiviteter skal fortsat sikres.
- 5) Støtten til den strategiske, den anvendelsesorienterede såvel som den erhvervsrettede forskning skal samtidig sikres.
- 6) Der skal være en klar adskillelse mellem det organ, som skal rådgive om generelle forskningspolitiske emner, og de organer, som skal udmønte midler og rådgive ansøgere og andre interessenter om fondsnaere og forskningsfaglige, videnskabelige spørgsmål.

Øget forskningskvalitet via åben konkurrence og fagkyndig bedømmelse

Kvaliteten af dansk forskning på alle institutioner og områder skal styrkes. Basisbevillinger til forskning på universitets-, sektorforsknings- og andre institutioner tildeles uafhængigt af institutionernes forskningskvalitet og af kvantitative aktivitets- og produktivitetsmål, idet det er de enkelte institutionsleders ansvar at sikre forskningskvaliteten. Et afgørende nyt led i lovforslaget er, at alle øvrige statslige forskningsbevillinger og -programmer, som enten Folketinget eller de enkelte ministre tager initiativ til, udbydes i åben konkurrence og underkastes en fagkyndig bedømmelse i det nye forskningsrådssystem, der også får ansvaret for godkendelse af uddelingsproceduren. Høj forskningskvalitet afhænger i sidste instans af de enkelte forskeres arbejde, men et udbud af forskningsmidler i konkurrence med åbne opslag og fagkyndig bedømmelse af ansøgerne vil sikre, at kun kvalificerede forskere tildeles midler.

Den nye ordning skal ses i sammenhæng med den kommende reform af sektorforskningen i Danmark. For at skabe et klart overblik over de statslige forskningsmidler har regeringen i den forbindelse besluttet, at der fremover med de årlige finanslove udarbejdes en "forskningens finanslov" med en oversigt over alle statslige forskningsbevillinger på tværs af ministerområder. De statslige bevillinger og puljer til forskning, som ikke er basisbevillinger til institutioner, og som ligger under andre ministerier end Videnskabsministeriet, vil dog forblive på de pågældende ministeriers finanslovsparagraf, og det vil fortsat være de enkelte ressortministre, som har kompetencen til konkret at vælge, hvem blandt de kvalificerede ansøgere der skal tildeles forskningsmidler.

Forenklet struktur og klarere organisering

Den ønskede forenkling i lovforslagets nye system sker på to niveauer. For det første indeholder forslaget ikke længere en bestemmelse om oprettelse af et antal

offentlige forskningsudvalg under ressortministerierne. For det andet foreslås der bestemmelser om, at antallet af programkomiteer holdes på det lavest mulige niveau. Forslaget strukturerer derudover forskningsrådssystemet i en ny og klarere organisering, som omfatter følgende hoveddele:

Danmarks Forskningspolitiske Råd, der som det eneste organ foreslås at sikre de forskningspolitiske rådgivningsopgaver, som i dag varetages af primært Danmarks Forskningsråd og i mindre omfang af de statslige forskningsråd og Forskningsforum. Danmarks Forskningspolitiske Råd foreslås tildelt samme kompetencer og rådgivningsfunktioner som Danmarks Forskningsråd.

Det Frie Forskningsråd, som foreslås at varetage den fondsfunktion, som de statslige forskningsråd i dag har med hensyn til at støtte den forskning, der er baseret på forskeres eller forskergrupperes egne initiativer og projekter.

Det Strategiske Forskningsråd er et af lovforslagets nyskabelser, som skal sikre åben konkurrence og fagkyndig bedømmelse af alle politisk prioriterede og tematisk afgrænsede fagområder og programmer, som Folketinget eller de enkelte ministre tager initiativ til. Rådet overtager de funktioner for strategisk forskning, som i dag varetages af de statslige forskningsråd, Forskningsforum samt programkomiteer og udvalg.

Danmarks Grundforskningsfond bevares som en selvstændig fond med en bestyrelse og samme hovedformål, jf. forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Grundforskningsfond.

Koordinationsudvalget er en anden nyskabelse i lovforslaget, som skal fremme samarbejde og en gensidig orientering om aktiviteter mellem Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Danmarks Grundforskningsfond samt de offentlige forskningsinstitutioner og Rådet for Teknologi og Innovation. Udvalget foreslås derudover at overtage den rådgivning om en særlig bevilling til forskeruddannelse, som i dag varetages af Forskeruddannelsesrådet.

For forskere og andre interessenter i offentligheden vil lovforslaget indebære et klarere og administrativt enklere system. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget foreslås udstyret med et uafhængigt sekretariat, som alle ansøgninger om fri og strategisk forskning samt forskeruddannelse sendes til. Danmarks Grundforskningsfond fortsætter som en administrativ og økonomisk selvstændig organisation. Et overblik over statslige forskningsbevillinger sikres derudover ved den nye "forskningens finanslov".

Styrket ledelse og sikring af strategisk og tværfaglig forskning

Forskningsrådssystemet foreslås etableret med en styrket ledelse, som også kan sikre den nødvendige omstilling og prioritering af den strategiske forskning. Ledelsesfunktionen for de seks statslige forskningsråd varetages i dag af Forskningsforum med en formand og 12 medlemmer.

Der har imidlertid været sat spørgsmålstegn ved det nuværende systems indretning og kapacitet til at sikre både en klar ledelse og en bedømmelse og udmøntning af den strategiske og tværfaglige forskning, således at hensynene til både forskningskvalitet og samfundsmæssig relevans tilgodeses.

Ledelsesmæssigt findes der at være to strukturelle barrierer ved Forskningsforums kompetencer. Den gældende lov fastsætter for det første antallet af forskningsråd til seks, hvert bestående af 15 medlemmer, og navngiver hvert råd. Det begrænser muligheden for en fornyelse, der går på tværs af den traditionelle rådsinddeling, som er baseret på en klassisk universitær fakultetsopdeling. For det andet er der ikke uafhængighed mellem Forskningsforum og de seks statslige forskningsråd, da loven fastsætter, at hvert forskningsråd indstiller et medlem af sin midte til Forskningsforum. Forskningsforum foreslog selv i sit høringsvar til Forskningskommissionens betænkning en klarere ledelse med en rent eksternt bestyrelse med forskningskyndige medlemmer.

Der hersker stor respekt om de nuværende forskningsråds evne til at kvalitetsbedømme ansøgninger ud fra videnskabelige og forskningsinterne kriterier. Det er imidlertid blevet fremført af bl.a. Danmarks Forskningsråd, at forskningsrådene, med den sammensætning de har, ikke nødvendigvis er de bedst egnede organer til at udmønte forskningsprogrammer, der rækker uden for de forskningsmiljøer, som traditionelt er ansøgere. Det kan være strategiske eller tværfaglige programmer med kriterier om målorientering eller væsentlige samfundsmæssige hensyn (*Danmarks Forskningsråds årsrapport 1999*).

For både at sikre en klar, uafhængig ledelse og en fagkyndig udmøntning af både strategisk og tværfaglig forskning indeholder forslaget den nyskabelse at ligestille to forskningsråd med hver sin uafhængige bestyrelse og fondsfunktion.

Det Frie Forskningsråd foreslås at bestå af en bestyrelse samt et antal faglige forskningsråd, som erstatter de nuværende statslige forskningsråd. Alle i bestyrelsen foreslås at være anerkendte forskere udpeget af videnskabsministeren. Lovforslaget tildeler bestyrelsen organisatorisk kompetence til at fastlægge både antal-

let af og grænserne mellem de faglige forskningsråd – dog kan antallet ikke overstige seks – såvel som antallet af medlemmer i hvert forskningsråd. Bestyrelsen skal i den forbindelse sikre, at forskningsrådenes nuværende opdeling løbende tilpasses den forskningsfaglige udvikling, og at rådene tilsammen dækker hele det videnskabelige spektrum. Bestyrelsen foreslås ikke tildelt egen bevillingskompetence men kompetence til at fordele de frie forskningsbevillinger mellem de faglige forskningsråd. Forslaget giver bestyrelsen mulighed for at fordele op til en femtedel af bevillingerne til særlige initiativer, f.eks. tværfaglige og tværrådslige, på basis af dens vurdering af rådernes aktiviteter.

Det Strategiske Forskningsråd foreslås at bestå af en bestyrelse, som består af dels anerkendte forskere, dels forskningskyndige personer, som repræsenterer brugerinteresser – alle udpeget af videnskabsministeren. Derudover består rådet af et meget begrænset antal programkomiteer med anerkendte forskere nedsat af bestyrelsen. Bestyrelsen foreslås ikke tildelt en egen bevillingskompetence til at udmønte de forskningsprogrammer og –aktiviteter, som Folketinget eller de enkelte ministre tager initiativ til, men kompetence til at nedsætte programkomiteer til at udmønte de fastlagte forskningsprogrammer og -aktiviteter. Bestyrelsens fordeling af bevillinger til hver komité skal ske i overensstemmelse med de forudsætninger, som Folketinget har opstillet. Organisatorisk foreslås bestyrelsen tildelt den fulde kompetence til at fastlægge både antallet af og grænserne mellem programkomiteerne. Bestyrelsen har i den forbindelse ansvaret for, at antallet af komiteer holdes på det lavest mulige niveau, sådan at den ønskede forenkling og overskuelighed i det nye forskningsrådssystem sikres. Ud fra samme hensyn foreslås bestyrelsen tildelt kompetence til at anvende enten ét eller flere af de faglige forskningsråd eller enkelte medlemmer herfra til udmøntning af en programbevilling i de tilfælde, hvor bestyrelsen skønner det mest hensigtsmæssigt.

For at sikre uafhængigheden mellem organerne i det nye system indeholder lovforslaget som noget nyt et forslag om, at ingen personer som hovedregel samtidig kan være medlem i mere end ét organ.

Sikring af grundforskning og den frie forskning

Danmarks Grundforskningsfond bevarer sin organisering og sit hovedformål. Derudover sikres den frie forskning i lovforslaget via Det Frie Forskningsråd, hvor der fremover etableres en personmæssig uafhængighed mellem bestyrelsen og de faglige forskningsråd. Bestyrelsen fordele bevillingerne mellem de fag-

lige forskningsråd, men det er kun de enkelte faglige forskningsråd, som skal kvalitetsbedømme ansøgninger fra forskere og have bevillingskompetence. De enkelte forskeres og forskergrupperes ansøgninger kan fortsat falde inden for både grundvidenskabelige og anvendelsesorienterede emner og have et såvel teoretisk som empirisk udgangspunkt.

Sikring af strategisk, anvendelsesorienteret og erhvervsrettet forskning

Oprettelsen af Det Strategiske Forskningsråd vil i henhold til forslaget kunne sikre, at de fremtidige strategiske forskningsprogrammer og –initiativer bliver kvalitetsbedømt ud fra alle de kriterier om forskningsfaglighed, relevans samt mål- eller anvendelsesorientering, der måtte være knyttet til en bevilling. De politisk prioriterede og tematisk afgrænsede programmer m.v., som Folketinget eller de enkelte ministre tager initiativ til, vil kunne omfatte hele det forskningsmæssige spektrum fra bredt til snævert definerede fagområder eller programmer, der kan have et grundvidenskabeligt eller et anvendelsesorienteret formål og være af såvel mere teoretisk som empirisk karakter.

Forslaget indebærer videre, at Det Strategiske Forskningsråd skal være opsøgende over for nye forskningstendenser, og at rådet kan igangsætte egne initiativer på baggrund heraf, såfremt Folketinget afsætter bevillinger til det formål. Rådet skal endvidere bidrage til et øget samspil mellem det offentlige og det private forskningssystem og synliggøre de strategiske forskningsindsatser for relevante private virksomheder og fonde.

Forskningspolitisk rådgivning over for forskningsfaglig rådgivning

Lovforslaget bygger på, at Folketinget og de enkelte ministre skal sikres en koordineret, fagkyndig og uafhængig rådgivning om forskningspolitiske prioriteringer og udviklingstendenser. For at skabe en klarere rollefordeling mellem de gældende forskellige rådgivningsfunktioner foreslås det, at Danmarks Forskningsråd omdøbes til Danmarks Forskningspolitiske Råd, der som eneste organ skal give forskningspolitisk rådgivning efter anmodning eller på eget initiativ. Forslaget indeholder i modsætning til den gældende lov ikke bestemmelser om, at Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd efter anmodning eller på eget initiativ skal rådgive om forskningspolitisk eller forskningsstrategisk betonedede emner, herunder udarbejde strategiplaner. De to råd foreslås at koncentrere deres virkefelt om dels fondsfunktioner, dels fortsat både efter anmodning og på eget

initiativ at rådgive om fondsnaere, forskningsfaglige og videnskabelige spørgsmål inden for deres respektive indsatsområder og faglige aktiviteter. Det Frie Forskningsråd foreslås endvidere efter anmodning at skulle rådgive om spørgsmål relateret til universiteternes uddannelser. Bestyrelserne for Det Frie Forskningsråd henholdsvis Det Strategiske Forskningsråd koordinerer rådgivningen.

Koordineret indsats for forskeruddannelse

Koordinationsudvalget foreslås at bestå af syv medlemmer: bestyrelsesformændene for henholdsvis Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond samt to medlemmer indstillet af Rektorkollegiet, et medlem indstillet af Sektorforskningens Direktørkollegium og et medlem indstillet af Rådet for Teknologi og Innovation. De to administrative ledere for Danmarks Grundforskningsfond henholdsvis forskningsrådssystemets sekretariat foreslås endvidere at deltage i udvalgets møder som observatører.

En central opgave for udvalget vil blive at rådgive om den bevilling til forskeruddannelse, som i dag varetages ved Forskeruddannelsesrådet. Udvalgets foreslåede sammensætning afspejler to forhold. For det første den afgørende funktion, som etableringen af stærke og attraktive forskeruddannelsesmiljøer i hele det offentlige forskningssystem, herunder universiteter og sektorforskning, har for at sikre en tilstrækkelig forskerrekuttering og et kommende generationsskifte i dansk forskning. For det andet for at sikre en sammenhæng mellem forskeruddannelse i det offentlige system og ErhvervsPhD-initiativet, som Rådet for Teknologi og Innovation har ansvaret for. Det foreslås endelig, at udvalget kan vælge enten at nedsætte et fagkyndigt udvalg under sig eller at rådføre sig med såvel Det Frie Forskningsråd som Det Strategiske Forskningsråd, sådan at udvalget kan opnå den størst mulige fagkyndige indsigt bag sin rådgivning om bevillingen til forskeruddannelse.

D. Økonomiske, administrative, miljømæssige og EU-retlige konsekvenser

Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget forventes samlet set ikke at indebære økonomiske merudgifter for stat, kommuner og amtskommuner.

Forslagets to nye bestyrelser for henholdsvis Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd vil indebære honorar til det antal af de i alt 18 bestyrelsesmedlemmer, som ikke er statsansatte. Hertil

kommer oprettelsen af Koordinationsudvalget, hvoraf fire medlemmer indstilles udefra. Selv om Forskningsforum på i alt 13 medlemmer nedlægges, vil de samlede udgifter til honorering af formænd og medlemmer af bestyrelser og udvalg i det foreslåede forskningsrådssystem forøges. For statsansatte medlemmer kan komme udgifter til aflastningsbevillinger (kompensation) til de pågældende medlemmers arbejdsgivere. Det foreslås, at udgiften som hidtil dækkes af forskningsrådenes tilskudsbevillinger. Det foreslås videre, at videnskabsministeren fastsætter honorarer til formænd og medlemmer for de nye bestyrelser og Koordinationsudvalget samt regulerer den gældende ramme til aflastningsbevillinger i forhold til udviklingen i de pågældende organers samlede bevillingsramme og ansøgningsmængde.

Hertil kommer eventuelle ændringer i anvendelsen af eksterne, typisk udenlandske, eksperter i forbindelse med ansøgningsbehandlingen (peer review). Det foreslås, at dette forbrug som hidtil administreres af de relevante bevillingshavere inden for disse organers bevillingsramme.

Forslaget indebærer videre en opdeling af de seks nuværende statslige forskningsråds og Forskningsforums opgaver med udmøntning af både frie forskningsbevillinger og strategiske forskningsprogrammer til fremover at ske i henholdsvis Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd samt en overførelse af de opgaver, som Forskeruddannelsesrådet har i dag, til Koordinationsudvalget. Det Frie Forskningsråd aflastes i forslaget for de administrative omkostninger, som de nuværende forskningsråd har haft med udmøntning af strategiske forskningsprogrammer, udarbejdelse af egne strategiplaner samt forskningspolitisk betonede rådgivningsopgaver. Omvendt vil Det Strategiske Forskningsråd fremover skulle varetage en kvalitativ behandling af forskningsprogrammer, som i dag varetages af andre ressortministerier. Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd samt Koordinationsudvalget foreslås betjent af ét sekretariat.

For at sikre en hensigtsmæssig og fleksibel sekretariatsbetjening af såvel Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd som Koordinationsudvalget foreslås det at opretholde den gældende ordning, hvorefter der kan overføres bevillinger fra hovedkonti under forskningsrådene, fremover Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget, til Forskningsstyrelsen med henblik på dækning af administrative udgifter, herunder løn, forvaltning af særprogrammer, gennemførelse af evalueringer samt andre tidsbegrænsede opgaver.

Den fremtidige struktur for det forskningsrådgivende system efter dette lovforslag forventes yderligere at indebære positive konsekvenser for offentlige myndigheder og institutioner ved at skabe lettere informations- og søgeadgang samt et større overblik over de offentlige forskningsindsatser og programmer.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen direkte økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det forventes dog, at etableringen af især Det Strategiske Forskningsråd og generelt det mere effektive og sammenhængende forskningsrådssystem, der skal støtte såvel den strategiske, den anvendelsesorienterede som den erhvervsrettede forskning og øge samspillet mellem offentlig og privat forskning, vil lette private virksomheders informations- og søgeadgang, sikre dem et større overblik over de offentlige forskningsindsatser og programmer og på længere sigt gavne erhvervslivets konkurrenceevne.

Administrative konsekvenser for borgere og offentlighed

Den fremtidige struktur for det forskningsrådgivende system efter dette lovforslag forventes at indebære positive konsekvenser for forskere, borgere og offentlighed ved at skabe lettere informations- og søgeadgang samt et større overblik over de offentlige forskningsindsatser og programmer.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

I det omfang statslig forskningsstøtte gives til private virksomheder, vil støtten blive administreret i overensstemmelse med EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til Forskning & Udvikling (96/C 45/06) og de minimis-reglerne.

Høring

Fortegnelse over hørte myndigheder m.v. er medtaget som bilag 1.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser og/eller mindredgifter	Negative konsekvenser og/eller merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Øget information, adgang og overblik vedrørende offentlige forskningsinitiativer	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Øget information, adgang og overblik vedrørende offentlige forskningsinitiativer	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgere og offentlighed	Øget information, adgang og overblik vedrørende offentlige forskningsinitiativer	Ingen
Forholdet til EU-retten	I det omfang statslig forskningsstøtte gives til private virksomheder, vil støtten blive administreret i overensstemmelse med EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til Forskning & Udvikling (96/C 45/06) og de minimis-reglerne.	

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til § 1*

Med forslaget ønskes en ændring af forskningsråds-systemets organisatoriske indretning, sådan at der opnås en forenkling af systemet i forhold til i dag, jf. pkt. C i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Ændringerne vil indebære oprettelsen af nogle nye organer, der omtales i stk. 1. Det drejer sig om henholdsvis Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget. Samtidig foreslås Forskningsforum og de offentlige forskningsudvalg nedlagt samt øvrige ministres pligt til i samråd med videnskabsministeren at oprette offentlige forskningsudvalg fjernet, jf. den nuværende lovs §§ 4 e og 4 1, stk. 1 og 4. For at understøtte et forenklet system med klarere grænsedragninger mellem de enkelte organer foreslås endvidere muligheden efter den nuværende lovs § 4 e, stk. 4, for at oprette permanente eller tidsbegrænsede udvalg med særlige opgaver ophævet.

Som følge af de foreslåede organisatoriske ændringer foreslås formålsbestemmelsen tilsvarende udbygget i forhold til den nuværende lov. Bestemmelsen afspejler således de centrale parametre, som rådssystemet fremover skal opfylde i form af styrkelse af forskningskvaliteten i dansk forskning, koordinering af den danske forskningsindsats og fremme og formidling af forskningsresultater.

Der foreslås samtidig generelt navne for de enkelte organer i rådssystemet, som i højere grad afspejler disse organers funktioner og kompetenceområder end deres organisatoriske tilhørsforhold.

Der tilsigtes ingen ændringer i organernes hidtidige status som særlige statslige forvaltningssubjekter.

Der henvises desuden til bemærkningerne for hvert organ.

Til *stk. 2*. Efter den nuværende lovs § 4 e, stk. 4, kan Forskningsforum bl.a. efter anmodning fra videnskabsministeren oprette permanente eller tidsbegrænsede udvalg med særlige opgaver. Med hjemmel i denne bestemmelse blev Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 oprettet med det formål at efterprøve den videnskabelige redelighed i dansk forskning. Først i denne bekendtgørelse fik UVVU til-delt en permanent status, idet der siden 1992 på forsøgsbasis var nedsat ét sådant udvalg alene dækkende det sundhedsvidenskabelige område, jf. desuden pkt. B i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. På tidspunktet for den nuværende lovs vedtagelse var det daværende udvalg således stadig kun en forsøgsordning.

Da UVVU i dag har en permanent karakter, og udvalgene i øvrigt er tillagt en række sanktionskompetencer, der kan have store konsekvenser for den enkelte forsker, foreslås det derfor af ordensmæssige grunde, at der tilvejebringes en udtrykkelig lovhjemmel for nedsættelse af disse udvalg. Der henvises desuden til bemærkningerne til §§ 31-34.

Til *stk. 3*. Det nuværende Danmarks Forskningsråd foreslås videreført, dog med en navneændring til Danmarks Forskningspolitiske Råd, jf. desuden bemærkningerne til stk. 1. Forslaget er begrundet i et ønske om at fremhæve rådets status som uafhængigt og sagkyndigt rådgivningsorgan for videnskabsministeren, Folketinget og regeringen i forskningspolitiske sammenhænge. Dette hovedformål fremgår af stk. 3. Der henvises desuden til bemærkningerne til §§ 3-6.

I *stk. 4* og *5* understreges det, at Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd begge har en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Det er hensigten, at rådene skal udgøre ligeværdige paralleller til hinanden, sådan at begge råd varetager fondsfunktionen som deres centrale opgave, dog inden for forskellige områder. Samtidig foreslås det, at den rådgivning, der gives af begge råd, skal være af forskningsfaglig karakter og områdemæssigt ske i tilknytning til fondsfunktionen.

I forlængelse heraf foreslås de opgaver inden for fonds- og rådgivningsfunktionen, som efter den nuværende lov har ligget i regi af de statslige forskningsråd, Forskningsforum og de af Forum nedsatte programkomiteer, derfor fordelt på de to nye råd.

I *stk. 4* foreslås Det Frie Forskningsråd tillagt de opgaver inden for varetagelsen af fondsfunktionen i forhold til støtte af forskernes egne initiativer, som de statslige forskningsråd hidtil har varetaget, jf. den nuværende lovs § 4 b, stk. 1, nr. 1). Det foreslås samtidig præciseret, at støtten gives på grundlag af et »bottom up«-princip, hvor det afgørende kriterium er, at der er tale om ansøgninger baseret på forskernes egne initiativer. Rådet kan således give støtte til grundforskning, anvendt forskning og strategisk forskning, når dette kriterium er opfyldt.

Rådets rådgivningsfunktion foreslås samtidig afgrænset som ovenfor, sådan at rådet fremover koncentrerer sig om den forskningsfaglige rådgivning, der områdemæssigt er knyttet til udmøntningen af de frie forskningsbevillinger.

Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens §§ 7-16.

I *stk. 5* foreslås Det Strategiske Forskningsråd tilsvarende som følge af ønsket om, at den ud fra et overordnet samfundsmæssigt sigte definerede og priorite-

rede forskning implementeres på egne præmisser, i vidt omfang tillagt opgaver inden for varetagelsen af fondsfunktionen, som hidtil har ligget i regi af de statslige forskningsråd, Forskningsforum og de af Forum nedsatte programkomiteer, jf. den nuværende lovs §§ 4 b, stk. 1, nr. 2)-4) og 4 f. Det foreslås tilsvarende præciseret, at støtten til forskning gives inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder. Hensigten er, at Det Strategiske Forskningsråd i modsætning til Det Frie Forskningsråd giver støtte på grundlag af et »top-down«-princip, dvs. til nye initiativer initieret af Folketinget eller de enkelte ministre, som vurderes at være af væsentlig betydning for udviklingen af dansk samfunds- og erhvervs- liv. Rådet kan således give støtte til grundforskning, anvendt forskning og strategisk forskning inden for de oven for afgrænsede forskningsområder.

Rådets rådgivningsfunktion foreslås samtidig afgrænset sådan, at rådet fremover koncentrerer sig om den forskningsfaglige rådgivning, der områdemæssigt er knyttet til udmøntningen af de strategiske programmidler.

Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens §§ 17-24.

Til *stk. 6*. For at sikre sammenhængen i det nye rådssystem foreslås Koordinationsudvalget tillagt en overordnet koordineringsfunktion, der omfatter hele systemet. Da Danmarks Grundforskningsfond fremover institutionelt vil være en del af dette system, foreslås fonden i forlængelse heraf repræsenteret i udvalget, jf. desuden pkt. A og C i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

For at sikre en mere systematisk koordinering af initiativerne inden for rådgivning om forskeruddannelse i forhold til det øvrige forskningssystem, jf. desuden pkt. B i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, foreslås Koordinationsudvalget samtidig tillagt det nuværende Forskeruddannelsesråds rådgivningsopgaver om forskeruddannelse inden for alle fagområder. Det ønskes således at integrere opgaverne i den nye organisatoriske indretning af rådssystemet, hvorfor Forskeruddannelsesrådet foreslås nedlagt som en selvstændig enhed.

Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens §§ 25-30.

Forslagets *stk. 7* er en ny bestemmelse, hvori det præciseres, at alle organer, der i medfør af forslaget er tillagt opgaver knyttet til støtte af forskning, tilsammen skal sikre, at alle statslige forskningsbevillinger, der ikke er basisbevillinger knyttet til bestemte institutioner, skal uddeles i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering. Disse kriterier er

også en grundpræmis for det nuværende rådssystems virke, men for at betone vigtigheden heraf også i den ændrede organisatoriske struktur foreslås de særligt fremhævet i formålsbestemmelsen som en grundlæggende forudsætning for uddeling af støtte til dansk forskning.

I forlængelse heraf foreslås det, at også de enkelte ministres uddeling af statslige forskningsbevillinger, der ikke er knyttet til bestemte institutioner, skal uddeles i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering. Sikringen heraf foreslås at påhvile Det Strategiske Forskningsråd, jf. forslagens § 18, stk. 2.

Til § 2

Der foreslås i bestemmelsen nogle definitioner af begreber, anvendt i dette lovforslag.

Til nr. 1). Der foreslås i definitionen af anerkendte forskere indlagt et objektivt minimumskrav i forhold til det forskningsmæssige niveau samt et krav om forskningsaktivitet. For at være en anerkendt forsker forudsættes det herefter, at man i en årrække dels skal have bedrevet forskning på et videnskabeligt plan og dels være blevet bedømt som kvalificeret af et fagkyndigt udvalg i forbindelse med en ansøgning til et lektorat på et universitet, en seniorforskerstilling på en sektorforskningsinstitution eller til en stilling på tilsvarende niveau ved en udenlandsk forskningsinstitution.

Det forudsættes, at en person, som ikke er i besiddelse af en sådan fagkyndig bedømmelse, vil kunne kvalificeres som anerkendt forsker, hvis vedkommende har en samlet videnskabelig aktivitet og produktion bag sig, som vil være på et tilsvarende niveau.

Til nr. 2). Der foreslås tilsvarende i definitionen af forskningskyndige indlagt et objektivt minimumskrav i forhold til det forskningsmæssige niveau samt et krav om forskningsaktivitet. For at kunne kategoriseres som en forskningskyndig forudsættes det herefter, at man er på ph.d.-niveau og samtidig besidder en af de i bestemmelsen anførte kvalifikationer, erhvervet ved beskæftigelse på enten en offentlig eller privat virksomhed.

Til § 3

Med bestemmelsen tilsigtes ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til den nuværende lov. Det foreslås således, at Danmarks Forskningsråds nuværende opgaver videreføres uændret, dog fremover under nyt navn, jf. bemærkningerne til forslagens § 1, stk. 1 og 3. Danmarks Forskningspolitiske Råds mulighed for som eneste organ i rådssystemet at give

forskningspolitisk rådgivning på eget initiativ foreslås understreget.

Til *stk. 2.* Bestemmelsen er med enkelte ændringer og præciseringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse.

Ad nr. 1) og 2). Bestemmelserne er identiske med den nuværende lovs § 2, stk. 2, nr. 3) og 2).

Ad nr. 3). Bestemmelsen er identisk med den nuværende lovs § 2, stk. 2, nr. 5).

Ad nr. 4). Bestemmelsen er en ændring i forhold til den nuværende § 2, stk. 2, nr. 4). Hidtil har Danmarks Forskningsråd haft til opgave at rådgive videnskabsministeren i forbindelse med udarbejdelsen af en national forskningsstrategi. En sådan strategi er i mellemtiden blevet udarbejdet, jf. *Den nationale forskningsstrategi - Overordnede mål og virkemidler*, Forskningsministeriet, 1996. Som en konsekvens heraf foreslås et nyt fremadrettet sigte indlagt, sådan at Danmarks Forskningspolitiske Råd fremover skal følge udviklingen i strategien og give forskningspolitisk rådgivning herom.

Ad nr. 5). Der henvises til bemærkningerne under nr. 3).

Ad nr. 6). Det foreslås som noget nyt, at Danmarks Forskningspolitiske Råds opgave med forskningspolitisk rådgivning om forskeruddannelse og forskerrekuttering fremhæves særskilt. Dansk forskning undergår nu og i årene fremover et generationsskifte. På samme tid er den danske demografi karakteriseret af små ungdomsårgange, hvilket skærper konkurrencen om talenterne. Ikke mindst p.gr.a. Barcelona-målsætningen, jf. Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Barcelona den 15. og 16. marts 2002, jf. Kommissionens meddelelse *Mere forskning i Europa - Mod 3% af BNP*, KOM(2002) 499 endelig, hvor Danmark i lighed med en række øvrige europæiske lande har sluttet op om en væsentlig forøgelse af forskningsindsatsen, har forskeruddannelse udviklet sig til et centralt forskningspolitisk emne. Den foreslåede tilføjelse til oplistningen af rådets opgaver skal ses i lyset heraf og som udtryk for den øgede betydning af forskeruddannelse og forskerrekuttering.

Det bemærkes, at forslaget ikke vil indebære ændringer i forhold til det nuværende Danmarks Forskningsråds opgaveportefølje, som allerede i dag giver forskningspolitisk rådgivning om den generelle udvikling af de overordnede rammebetingelser for forskeruddannelse og forskerrekuttering, herunder post.doc.'s, i Danmark. Rådet foretager bl.a. vurderinger af, om den samlede indsats på området er hensigtsmæssigt organiseret og finansieret.

Til *stk. 3. og 4.* Bestemmelserne er en konsekvens af de foreslåede ændringer af den organisatoriske indretning af rådssystemet samt af § 18, i lov om teknologi og innovation, jf. lov nr. 419 af 6. juni 2002.

Bestemmelsen i *stk. 5* skal ses i sammenhæng med den foreslåede udvidelse af formålsbestemmelsen i § 1, stk. 1, hvor formidlingen af forskningsresultater særskilt fremhæves som et område, der ønskes styrket.

Til *stk. 6.* Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 2, stk. 6, idet det dog samtidig foreslås præciseret, at den årlige rapport i tråd med Danmarks Forskningspolitiske Råds ansvarsområder, jf. stk. 1, skal omhandle den danske forskningspolitik.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse er i sin helhed en videreførelse af den nuværende lovs § 3, idet den gældende § 3, stk. 5, dog foreslås placeret som § 35, stk. 1, i dette lovforslag. Endvidere foreslås det for fuldstændighedens skyld præciseret, at Danmarks Forskningspolitiske Råds formand og medlemmer ud over indsigt i forskning ved universiteter og sektorforskningsinstitutioner tillige skal besidde indsigt i forskning ved forskningsinstitutioner under Kulturministeriet, jf. lov om forskning ved arkiver, biblioteker og museer m.v., jf. lov nr. 224 af 27. marts 1996, lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet, jf. lovbekendtgørelse nr. 889 af 21. september 2000, lov om Danmarks Biblioteksskole, jf. lov nr. 17 af 14. januar 1998 samt lov om eliteidrættens fremme, jf. lov nr. 643 af 19. december 1984, med senere ændringer.

I *stk. 3* foreslås det præciseret, at der som hidtil kan udpeges et nyt medlem for en ny fuld periode eller for den resterende del af perioden, hvis et medlem udtræder i tidte. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at der ikke sker for stor udskiftning i et enkelt år.

Ved sammensætning af rådet følges reglerne i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 553 af 2. juli 2002.

Til § 5

Den nuværende lovs § 4 giver videnskabsministeren en hjemmel til at fastsætte nærmere regler for Danmarks Forskningsråds virksomhed og regnskabsaflæggelse. Med hjemmel heri er bekendtgørelse nr. 780 af 5. juli 1996 om Danmarks Forskningsråd udstedt. Der tilsigtes ikke med den foreslåede bestemmelse ændringer heri. Da rådet sekretariatsbetjenes af Videnskabsministeriet, jf. forslaget § 35, stk. 1, og rådets indtægter og udgifter regnskabsføres af ministeriet, jf. § 4, i ovennævnte bekendtgørelse, sådan at

ministeriet under alle omstændigheder er regnskabsansvarlig for rådet, foreslås det dog præciseret, at ministeren alene fastsætter nærmere regler for rådets virke.

Til § 6

Bestemmelsen er alene en præcisering af, at der ikke er administrativ rekursadgang over udtalelser og vurderinger afgivet af Danmarks Forskningspolitiske Råd. Som et uafhængigt råd, der alene giver forskningspolitisk rådgivning, indgår det ikke i det almindelige administrative hierarki. I kraft af sin rådgivningsfunktion udfærdiger rådet således ikke egentlige retsakter i forvaltningsretlig forstand.

Til § 7

I stk. 1 og 2 gives en nærmere beskrivelse af Det Frie Forskningsråds fondsfunktion. Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 1, stk. 4. Som følge af, at Det Frie Forskningsråd foreslås tildelt fondsfunktionen som den centrale opgave, optræder funktionen på en mere fremtrædende placering end i den nuværende lov, hvor den i den gældende § 4 a, stk. 2, er anført som en mere sekundær opgave.

I stk. 1 kan »bottom up«-princippet fra forslagens § 1, stk. 4, genfindes. Det foreslås samtidig præciseret, at der som hidtil kan gives støtte til forskeraktiviteter inden for både enkelte videnskabelige forskningsområder og den tværvidevidenskabelige forskning.

Forslaget indebærer ikke ændringer i kriterierne for vurderingen af ansøgninger eller uddelingen af midler, jf. forslagens § 1, stk. 7. Tilsvarende foreslås det geografiske tildelingskriterium, hvorefter den pågældende tidsbegrænsede aktivitet, der søges om midler til, skal gavne det danske forskningsmiljø i bred forstand, herunder forskningen på Færøerne og i Grønland, opretholdt. Der stilles derfor som hidtil ikke krav til ansøgers statsborgerskab, forskningsinstitutioners hjemsted eller krav om en bestemt geografisk lokalitet for udførelsen af forskningsaktiviteter.

Det forudsættes, at Det Frie Forskningsråd ved tildelingen af støtte helt eller delvis kan finansiere lønmidler til forskere ansat ved universiteter, jf. forslag L 125 til lov om universiteter (universitetsloven), sektorforskningsinstitutioner, jf. lov om sektorforskningsinstitutioner, jf. lov nr. 1076 af 20. december 1995, og forskningsinstitutioner på Kulturministeriets område, jf. lov om forskning ved arkiver, biblioteker og museer m.v., jf. lov nr. 224 af 27. marts 1996, lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet, jf. lovbekendtgørelse nr. 889 af 21. september 2000, lov om Danmarks Biblio-

teksskole, jf. lov nr. 17 af 14. januar 1998 samt lov om eliteidrættens fremme, jf. lov nr. 643 af 19. december 1984, med senere ændringer.

I stk. 2. foreslås en række eksempler på initiativer fremhævet, som Det Frie Forskningsråd kan give støtte til. Der er alene tale om en markering af de centrale muligheder, som de nuværende statslige forskningsråd kan give støtte indenfor, hvorfor der ikke er anført en udtømmende opstilling.

Ad nr. 1). Med støtte til forskergrupper menes støtte til eller finansiering af mindre grupper af forskere anført af en forskningsleder. Her kan forskeruddannelsesforløb som ph.d.-forløb forudsættes omfattet.

Ad nr. 2). I den nuværende lovs § 4 b, stk. 2, blev der som noget nyt etableret en adgang for de statslige forskningsråd til at give anlægsbevillinger. Denne mulighed foreslås videreført i regi af Det Frie Forskningsråd, dog med en sproglig præcisering i lovtæksten af, at driftstilskud og apparatur også er omfattet af støttemuligheden.

Det vil herefter fortsat være muligt at give støtte til bl.a. aktiviteter, der fremmer bedre udnyttelse af eksisterende infrastruktur, foranstaltninger, der skaber adgang til eller øger muligheden for adgang til forskningsinfrastruktur, herunder avancerede forskningsfaciliteter, deltagelse i dansk eller internationalt samarbejde samt mulighed for etablering af avancerede forskningsfaciliteter og monitoreringsprogrammer, herunder større datasamlinger.

Ad nr. 3). Med støtte til forskernetværk menes samarbejder mellem forskere på tværs af institutioner, herunder tilsvarende samarbejder i internationalt regi.

Ad nr. 4). Muligheden for at give støtte til dansk deltagelse i internationalt forskningssamarbejde, herunder deltagelse i specifikke internationale forskningsaktiviteter, foreslås fremhævet. De statslige forskningsråd har allerede i dag denne mulighed. Imidlertid ønskes betydningen af den danske forsknings placering på den internationale arena særskilt fremhævet, som dette kan genfindes i den udvidede formålsbestemmelse, jf. forslagens § 1, stk. 1.

Ad nr. 5). Muligheden for, at Det Frie Forskningsråd kan give støtte til forskeruddannelse enten som selvstændige satsninger eller som led i de forskningsaktiviteter, rådet i øvrigt giver støtte til, foreslås fremhævet. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens § 3, stk. 2, nr. 6).

Ad nr. 6). Med forskningskonsortier menes forskningssamarbejder med deltagelse af flere forskningsmiljøer, herunder større tværgående forskergrupper og "centre uden mure". Et forskningskonsortium kan være et samarbejde mellem offentlige forskningsinsti-

tationer eller mellem offentlige institutioner og private virksomheder.

Til *stk. 3*. Det Frie Forskningsråd har som hidtil mulighed for at uddele stipendier til enkeltpersoner inden for de gældende stillingsstrukturer for forskere.

Forslagets *stk. 4* er en synliggørelse af, at Det Frie Forskningsråd som forudsat i pkt. 18 i den politiske aftale om reform af forskningsrådssystemet, jf. *Kvalitet og samspil i forskningen*, oktober 2002, ud over støtten til konkrete tidsbegrænsede forskningsaktiviteter, jf. *stk. 1-3*, kan give støtte til særlige forskerinitierede aktiviteter, som kan udgøre op til en femtedel af rådets samlede finanslovsbevillinger, jf. forslagets § 11, *stk. 5*. Der er tale om en delvis videreførelse af de nuværende statslige forskningsråds hidtidige initiativfunktion, jf. den gældende § 4 b, *stk. 3*.

Det forudsættes, at rådet som hidtil i en bestemt udelingsrunde kan vælge kun at udbyde nogle af de i *stk. 2* og *3* omtalte initiativer.

Til *stk. 5*. Bestemmelsen er en konsekvens af lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, jf. lov nr. 347 af 2. juni 1999. Efter lovens § 9, har en offentlig forskningsinstitution aftaleretten med eksterne bevillingsgivere og samarbejdspartnere for så vidt angår aftaler, der regulerer retten til opfindelser gjort af arbejdstagere ved institutionen. Vedrørende de bevillinger, der kommer fra de nuværende statslige forskningsråd, præciseres det i bemærkningerne til denne bestemmelse, at der gælder samme regler som ved forskning finansieret af institutionens egne midler, dvs. at retten til opfindelser som udgangspunkt tilfalder den pågældende arbejdstager, men kan overtages af institutionen uden modkrav fra bevillingsgiver. Under forudsætning heraf kan rådene fortsat med institutionens ledelse indgå bevillingsaftaler, som er knyttet til en konkret aktivitet og en individuel arbejdstager.

Det forudsættes, at Det Frie Forskningsråd i forlængelse heraf gør opmærksom på, at eventuelle opfindelser omfattet af lov om opfindelser som udgangspunkt tilfalder ansøgeren (her: arbejdstageren), men kan overtages af den offentlige forskningsinstitution (her: arbejdsgiveren). Dette bør oplyses i støttevilkårene.

Til *stk. 6*. Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende bestemmelse i § 4 b, *stk. 3*, hvorefter der er mulighed for at give tilskud til gennemførelse af aktiviteter, der hverken har et decideret forskningsformål eller falder inden for en klassisk definition af forskning, men som har til formål generelt at fremme interessen for forskning. Den eksisterende binding til de årlige finanslove foreslås dog fjernet for at sikre en større fleksibilitet. Det forudsættes samtidig, at der

alene i meget begrænset omfang gives tilskud til sådanne aktiviteter.

I *stk. 7*. foreslås Det Frie Forskningsråds forpligtelse til i forbindelse med fondsfunktionen at give forskningsfaglig og fondsrelateret rådgivning til ansøgere og andre interessenter præciseret.

Forpligtelsen skal ses i nær sammenhæng med den almindelige vejledningspligt for offentlige myndigheder i medfør af forvaltningslovens § 7, *stk. 1*, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985 med senere ændringer, samt god forvaltningsskik i øvrigt. En offentlig myndighed er herefter som minimum pligtig til at vejlede en part i en konkret sag, der er eller vil kunne komme til behandling hos myndigheden, om fortolkning og udfyldning af regelgrundlaget, praksis og formalia, som har klar betydning for partens varetagelse af sine interesser under sagen.

Som eksempler på situationer, hvor forpligtelsen efter *stk. 7* kunne indtræde, tænkes bl.a. på orientering om Det Frie Forskningsråds fondsfunktion, herunder statistiske opgørelser over hidtidig støtte, ansøgermasse, succesrater m.v., og rådgivning med henblik på at sikre, at ansøgningsprocedurer og behandlingsprocesser fremstår så tydeligt og overskueligt som muligt. Tillige bør det fremgå af rådgivningen, hvis rådet i en bestemt udelingsrunde har valgt at prioritere indsatsområderne, jf. bemærkningerne til *stk. 4*.

Til § 8

Efter den nuværende lovs § 4 a, *stk. 1*, har de statslige forskningsråd en rådgivningsfunktion i forhold til videnskabsministeren, Folketinget og de øvrige ministre. Rådgivning kan ske efter anmodning eller på eget initiativ. Med forslaget opretholdes rådgivningsfunktionen i regi af Det Frie Forskningsråd, jf. desuden forslagets § 1, *stk. 4*. For at opnå den ønskede forenkling og klarere struktur i rådssystemet, jf. pkt. C i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, findes det vigtigt, at de enkelte dele af rådssystemet ikke rådgiver i konkurrence med hinanden. Det foreslås derfor som noget nyt indført, at rådets rådgivning er begrænset til forskningsfaglig rådgivning inden for alle videnskabelige forskningsområder. Forslaget skal sammenholdes med, at alene Danmarks Forskningspolitiske Råd fremover foreslås at kunne give forskningspolitisk rådgivning, jf. forslagets § 3, *stk. 1*. Muligheden for at kunne give rådgivning på eget initiativ foreslås videreført, dog med den anførte begrænsning i den type rådgivning, som Det Frie Forskningsråd kan give. Det forudsættes, at rådgivningen kanaliseres igennem rådets bestyrelse, jf. bemærkningerne til forslagets §§ 12 og 13.

Det understreges fortsat, at videnskabsministeren er den minister, som typisk er primær modtager af den forskningsfaglige rådgivning, mens Folketinget og de øvrige ministre dog fortsat også skal kunne modtage rådgivningen.

Til *stk. 2.* Bestemmelsen er med enkelte sproglige præciseringer en videreførelse af den nuværende bestemmelse i § 4 d, stk. 2. Relevante offentlige parter i dansk forskning skal således fortsat have mulighed for at indhente forskningsfaglig rådgivning fra Det Frie Forskningsråd, f.eks. i forbindelse med evalueringer og udarbejdelse af strategiplaner. Også forskningsfaglig vejledning i forbindelse med universitetsuddannelser, herunder godkendelse af fremtidige forskningsbaserede uddannelser, er der efter denne bestemmelse mulighed for, at rådet efter anmodning kan give.

Som en konsekvens af at pligten til at oprette offentlige forskningsudvalg foreslås fjernet, udgår disse som mulige modtagere af rådgivningen i stk. 2, jf. desuden bemærkningerne til forslagens § 1, stk. 1.

Til *stk. 3.* Bestemmelsen er med en sproglig præcisering en videreførelse af § 4 d, stk. 3, i den nuværende lov. Det Frie Forskningsråd kan også fremover for at sikre sin uafhængighed træffe beslutning om omfanget af den forskningsfaglige rådgivning, der kan gives til private institutioner.

Til *stk. 4.* Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 e, stk. 3, dog sådan, at Det Frie Forskningsråd fremover afgiver den årlige rapport om sit virke til videnskabsministeren i stedet for Forskningsforum, som foreslås nedlagt. I forlængelse af den forenklede rådsstruktur findes der ikke at være behov for, at rapporten fremlægges på et årligt seminar, hvorfor denne binding foreslås fjernet.

Til § 9

I den nuværende lov blev Forskningsforum som noget nyt oprettet som ledelsesorgan for de statslige forskningsråd bl.a. for at sikre koordineringen af den tværrådslige fondsfunktion og for at samordne rådgivningen om tværfaglige anliggender og spørgsmål, som vedrører flere af rådene, jf. den gældende §§ 1, stk. 1, jf. 4 e. Dette organ blev samtidig tillagt legitimitet til udadtil at optræde som en selvstændig forhandlings- og samarbejdspartner på alle rådernes vegne. Forum erstattede bl.a. med en ændret sammensætning Forskningsrådenes Formandskollegium.

Som anført i pkt. B i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er der imidlertid blevet påpeget nogle strukturelle barrierer efter den nuværende lov. Knap halvdelen af Forskningsforums medlemmer er i dag indstillet af de statslige forskningsråd af disses midte,

hvorved der ikke i organisatorisk forstand er fuld uafhængighed mellem Forum og forskningsrådene. For at kunne indfri målsætningen om en styrket ledelse foreslås det derfor at tage skridtet fuldt ud og i stedet oprette Det Frie Forskningsråd med en rent ekstern bestyrelse, jf. desuden forslagens § 10, stk. 1, og et antal faglige forskningsråd.

Det ønskes herigennem dels som nævnt at sikre uafhængigheden mellem rådene og deres ledelse og dels samtidig at sikre én samlet enhed, der inden for egne rammer kan virke for, at støtte til forskningsprojekter baseret på forskernes egne initiativer kan gives på hensigtsmæssig vis. Det bemærkes dog, at bestyrelsen i lighed med Forskningsforum ikke tildeles en egentlig bevillingskompetence, jf. forslagens § 11, stk. 4.

Det understreges, at der er tale om et ledelsesorgan men ikke en bestyrelse i selskabsretlig forstand. Dens medlemmer kan således f.eks. ikke ifalde et personligt hæftelsesansvar, jf. forudsætningsvis forslagens § 35, stk. 3.

Den foreslåede ændring af benævnelsen af de nuværende statslige forskningsråd til faglige forskningsråd skal ses som udtryk for et ønske om at fremhæve det forskningsfaglige fundament, hvorpå rådernes fondsfunktion skal varetages, samt den forskningsfaglige karakter af den rådgivning, der kan gives, jf. desuden bemærkningerne til forslagens § 1, stk. 1.

Til § 10

Efter den nuværende lovs § 4 i, stk. 1 og 2, består Forskningsforum af 13 medlemmer, hvoraf de seks er indstillet af de statslige forskningsråd af deres midte. Samtlige medlemmer skal have eller tidligere have haft en karriere som anerkendte forskere og have indsigt i og erfaring med varetagelse af strategiske forskningsopgaver.

I forslaget lægges der op til, at den nye bestyrelse for Det Frie Forskningsråd skal bestå af i alt ni medlemmer, hvoraf alle skal være anerkendte forskere. Den kvantitative reduktion foreslås efter en afvejning af bestyrelsens funktions- og beslutningsdygtighed i forhold til en øvre grænse og af den nødvendige bredde af kompetencer inden for faglige områder, karriereerfaringer og institutionel tilknytning i forhold til en nedre grænse. Endvidere findes en reduktion at liggende i naturlig forlængelse af, at Forskningsforums hidtidige strategiske virke fremover foreslås tillagt Det Strategiske Forskningsråd.

Kvalitativt foreslås bestyrelsen sammensat af anerkendte forskere for at sikre den forskningsfaglige kvalitet og for at fremme dialogen mellem bestyrelsen og de faglige forskningsråd. Kravet til medlemmernes er-

farings med strategiske forskningsopgaver foreslås af samme grund som oven for ophævet.

Til *stk. 2*. I forlængelse af den ændrede sammensætning af bestyrelsen i *stk. 1*, foreslås det, at videnskabsministeren udpeger bestyrelsen efter åbent opslag for at gøre det lettere at finde kvalificerede og uafhængige kandidater. Af hensyn til en kvalitetssikring hører ministeren forinden endelig udpegning de faglige forskningsråd over sit forslag til bestyrelsens samlede sammensætning.

Ved sammensætning af bestyrelsen følges reglerne i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbeholdtvedtærelse nr. 553 af 2. juli 2002.

Til *stk. 3*. Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 i, *stk. 4*, hvorefter beskikkelsesperioden er fastsat til fire år med mulighed for efterfølgende forlængelse i to år. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens § 4, *stk. 3*.

Til *stk. 4*. Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 i, *stk. 6*, hvorefter Forskningsforum selv fastsætter sin forretningsorden. Bestyrelsens uafhængighed ønskes derigennem understreget.

Til § 11

Til *stk. 1 og 2*. Antallet af forskningsråd har hidtil været fastsat ved lov, jf. den nuværende lovs § 1, *stk. 1*. I forlængelse af oprettelsen af en uafhængig ekstern bestyrelse foreslås denne i modsætning til Forskningsforum tillagt kompetence til at nedsætte faglige forskningsråd i et antal efter egen vurdering.

Det forudsættes, at bestyrelsen udøver sin kompetence på baggrund af en faglig behovsvurdering. Bestyrelsen skal således med udgangspunkt i faglige kriterier løbende tilpasse organiseringen af de faglige forskningsråd i forhold til en dynamisk forskningsfaglig udvikling, dog altid på en måde hvorpå det sikres, at rådene tilsammen afspejler det danske forsknings-samfunds faglige sammensætning.

For at tilgodese den overordnede målsætning om en forenkling af rådssystemet forudsættes det i bestemmelsen, at det samlede antal faglige forskningsråd ikke må overstige det nuværende antal. Dette skal ses i sammenhæng med antallet af medlemmer i rådene, jf. bemærkningerne til forslagens § 14, *stk. 1*.

Bestyrelsen foreslås endvidere i modsætning til Forskningsforum tillagt kompetence til at navngive de nedsatte faglige forskningsråd, hvilket skal ses i forlængelse af den til bestyrelsen tillagte kompetence i øvrigt. Det forudsættes, at de valgte navne kommer til at afspejle det videnskabelige felt, som det pågældende råd skal dække, samt tilsammen kommer til at

fremme en ensartet forståelse af hele det videnskabelige spektrum, som dækkes af Det Frie Forskningsråd.

Den hidtidige bemyndigelse til at fastlægge grænserne mellem de statslige forskningsråd i den nuværende lovs § 4 e, foreslås opretholdt. Bestyrelsen vil dermed have kompetencen til at afgøre, i hvilke råd en given ansøgning eller sag skal behandles.

Til *stk. 3*. Det foreslås, at bestyrelsen forpligtes til at orientere Koordinationsudvalget om sine initiativer efter *stk. 1 og 2*. Orienteringen omfatter herefter de beslutninger, som bestyrelsen træffer vedrørende nedsættelse og navngivning af de faglige forskningsråd, herunder deres antal, samt om grænsedragningen imellem rådene.

Orienteringspligten forventes at kunne bidrage til det nye Koordinationsudvalgs arbejde med at fremme samarbejdet og den gensidige orientering inden for rådssystemet samt i forhold til den øvrige forskningsverden, jf. desuden bemærkningerne til forslagens § 1, *stk. 6*.

Til *stk. 4-6*. Efter den nuværende lov varetager Forskningsforum ingen fondsfunktion, men fordeler alene de frie forskningsbevillinger til de statslige forskningsråd, der herefter selv inden for den til hvert råd tildelte ramme har foretaget en prioritering i uddeelingen af midler, jf. pkt. C i de almindelige bemærkninger til L 193. Endvidere har Forum i dag mulighed for at oprette bevillingsbærende programkomiteer i de tilfælde, hvor man har vurderet, at der ikke kan opnås den samme effekt ved at fordele midlerne på de enkelte råd, jf. den nuværende lovs § 4 f, *stk. 2*, og bemærkningerne dertil.

Forslaget tilsigter ikke ændringer i relation til fordelingen på de respektive forskningsråd. I *stk. 4* præciseres det således, at bestyrelsen ikke selv har bevillingskompetence, men alene fordeler de frie forskningsbevillinger til de faglige forskningsråd. Det vil herefter fortsat være rådene, der på basis af en forskningsfaglig kvalitetsvurdering og efter åben konkurrence skal uddele midlerne.

Derimod foreslås det ud fra den overordnede målsætning om forenkling af rådssystemet, at muligheden for at nedsætte programkomiteer for så vidt angår udmøntning af de frie forskningsbevillinger fjernes. Muligheden ønskes dog i et vist omfang bevaret i forhold til udmøntningen af de strategiske programmidler i regi af Det Strategiske Forskningsråd, jf. forslagens §§ 19 og 21.

Som noget nyt foreslås det i *stk. 5*, at bestyrelsen efter en vurdering af rådernes aktiviteter kan vælge at fordele op til en femtedel af Det Frie Forskningsråds samlede finanslovsbevillinger til særlige forskerini-

tierede aktiviteter, som kan være enten af tværfaglig/tværrådslig karakter eller forankret i ét eller flere råd. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens § 7, stk. 4.

I *stk. 6* præciseres det, at de faglige forskningsråd også har bevillingskompetencen i forhold til udmøntningen af midler til de særlige initiativer i *stk. 5*.

Til § 12 og 13

Efter den nuværende lovs § 4 f, skal Forskningsforum arbejde for at forbedre mulighederne for at behandle ansøgninger om tværrådslige aktiviteter gennem ensartede procedurer og regler. Forum skal tillige sikre en ensartethed i de interne principper og procedurer, der lægges til grund for fondsfunktionen efter offentligt tilgængelige retningslinier.

Forpligtelserne foreslås videreført i regi af bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd, dog sådan at det fremover er Koordinationsudvalget, der fastsætter fælles, ensartede bindende retningslinier for behandlingen af forskningsinitiativer, som bedømmes i de faglige forskningsråd, jf. forslagens § 25, stk. 4, og bemærkningerne til denne bestemmelse. I forslaget fremhæves det således, at bestyrelsen som udslag af det almindelige offentligtretlige hierarki har en instruktionsbeføjelse over for de faglige forskningsråd. Heri ligger bl.a., at bestyrelsen skal sikre en overordnet koordinering og udøvelse af den samlede fondsfunktion, herunder at bevillinger udmøntes efter åbent oplag. Derudover skal bestyrelsen sikre, at rådene administrerer i overensstemmelse med de af Koordinationsudvalget fastsatte retningslinier, jf. ovenfor, herunder sikre at der sker en ensartet sagsbehandling i rådene.

Da bestyrelsen også forventes at påtage sig opgaver af fælles interesse og betydning for de faglige forskningsråds tværgående virke, kan den give de enkelte råd pålæg i alle sager af fælles interesse. Da instruktionsbeføjelsen er begrænset til generelle administrative anliggender, kan bestyrelsen dog ikke instruere rådene i forskningsfaglige spørgsmål efter § 8. Efter den nuværende lovs § 4 g, har Forskningsforum bl.a. et ansvar for koordinering af de statslige forskningsråds rådgivning i generelle forskningsanliggender. Denne forpligtelse foreslås videreført, sådan at det påhviler bestyrelsen at sikre en samordning af den forskningsfaglige rådgivning, herunder ved spørgsmål, som vedrører flere råd, sådan at der gives en konsistent og entydig forskningsfaglig rådgivning.

I den nuværende rådsstruktur har de statslige forskningsråd kunnet give selvstændig faglig rådgivning, jf. den gældende §§ 4 a, jf. 4 c. I lyset af lovforslagets sigte og målsætningen om en styrket ledelse og for-

enklet rådsstruktur foreslås det, at rådgivningsfunktionen fremover forankres i bestyrelsen og kanaliseres igennem denne. En anmodning om forskningsfaglig rådgivning vil herefter i praksis skulle stiles til bestyrelsen. Tilsvarende forudsættes det, at bestyrelsen formidler den rådgivning, som på eget initiativ gives af Det Frie Forskningsråd.

Omkring de faglige forskningsråds udøvelse af fondsfunktionen henvises til bemærkningerne til forslagens §§ 7 og 11, stk. 4-6.

Til § 14

I modsætning til den nuværende lovs § 4 h, stk. 1, foreslås antallet af medlemmer af de faglige forskningsråd ikke på forhånd fastsat i loven, idet det ønskes at tillægge bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd kompetence dertil, sådan at både antal råd og antal rådsmedlemmer fastsættes ud fra en faglig behovsvurdering, jf. desuden bemærkningerne til forslagens § 11, stk. 1 og 2. Også her forudsættes det af hensyn til den overordnede målsætning om forenkling af rådssystemet, at det samlede antal rådsmedlemmer ikke overstiger det nuværende samlede antal på 90, jf. den gældende §§ 4 h, stk. 1, cf. 1, stk. 1.

Kriteriet om, at samtlige medlemmer af de faglige forskningsråd skal være anerkendte forskere, er en videreførelse af den nuværende bestemmelse. For at sikre, at et fagligt forskningsråd til enhver tid kan sammensættes med de bedst kvalificerede medlemmer, foreslås det at muliggøre, at der kan være personssammenfald mellem disse og medlemmerne af en programkomité.

Stk. 2-4 er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 h, stk. 2-5. Omkring *stk. 4* henvises desuden til bemærkningerne til forslagens § 4, stk. 3.

Til *stk. 5*. Det foreslås, at hvert af de faglige forskningsråds forretningsorden fremover skal godkendes af bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd. Af forretningsordenen skal bl.a. antallet af medlemmer i det pågældende råd fremgå. Forslaget findes at ligge i forlængelse af bestyrelsens instruktionsbeføjelser over for rådene i generelle administrative anliggender, jf. forslagens § 12, stk. 1. Det påhviler i den forbindelse bestyrelsen at påse, at forudsætningen om, at det samlede antal rådsmedlemmer ikke overstiger det nuværende antal, overholdes, jf. bemærkningerne til *stk. 1*.

Til § 15

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til den nuværende lovs § 4 l, stk. 1, dog med enkelte sproglige præciseringer. Som hidtil offentliggøres alle ansøger-

rettede regler af videnskabsministeren i bekendtgørelsesform.

Til *stk. 2*. Det foreslås, at videnskabsministeren kan fastsætte formkrav og tidsfrister i forbindelse med Det Frie Forskningsråds indkaldelse af ansøgninger og kravene hertil, sagsbehandlingen i forbindelse med fondsfunktionen og tildelingen af stipendier til forskere og personer under forskeruddannelse. Ved Det Frie Forskningsråd forstås både rådets bestyrelse og de faglige forskningsråd, jf. forslaget § 9.

De nuværende statslige forskningsråd har hidtil haft mulighed for i opslag at kunne fastsætte formkrav m.v. til ansøgninger, hvor en manglende overholdelse heraf kunne indebære, at en ansøgning blev afvist uden realitetsbehandling. Med formkrav tænkes f.eks. på en situation, hvor rådene angiver et maksimum for omfanget af indgivne projektbeskrivelser. Med tidsfrister menes, at en ansøgning er rådene i hænde ved udløbet af ansøgningsfristen.

Denne mulighed ønskes opretholdt, dog sådan at der af ordensmæssige grunde etableres en udtrykelig hjemmel dertil. Det vurderes som helt centralt for fastsættelsen af sådanne formkrav m.v., at alle ansøgere ud fra det almindelige ligebehandlingsprincip skal stilles lige i forhold til de stillede krav. Uden en øvre grænse for f.eks. længden af en projektbeskrivelse ville den ansøger, hvis beskrivelse volumenmæssigt var længere, også have mulighed for at give en mere detaljeret beskrivelse af sit projekt, og derved kunne opnå en fortrinnsstilling.

Dertil kommer, at fondsfunktionen må anses for at have en særlig karakter, hvor støtte gives til konkrete aktiviteter ud fra en forskningsfaglig kvalitetsvurdering, og hvor midlerne samtidig er begrænsede i forhold til den samlede mængde ansøgninger. Der er derfor tale om, at ansøgerne er i konkurrence med hinanden om at få andel i de begrænsede midler. Når der indgår et konkurrenceelement i behandlingen, understreges betydningen af det grundlæggende ligebehandlingsprincip yderligere.

Det forudsættes dog, at den generelle adgang til fastsættelse af formkrav m.v. ikke fritager Det Frie Forskningsråd fra pligten til i særlige situationer at foretage en konkret vurdering af, om en ansøgning på trods af ansøgers manglende overholdelse af et sådant krav bør underkastes en realitetsbehandling. Her tænkes på situationer, hvor en accept deraf - f.eks. på grund af et særligt handicap eller lignende - ikke vil give den pågældende ansøger en særbehandling i forhold til de øvrige. Et andet eksempel kunne være, hvor manglende rettidighed ved indgivelse af ansøgningen

beror på en dokumenterbar ekstraordinær forsinkelse hos postvæsenet.

Til § 16

Bestemmelsen er alene en sproglig præcisering af den nuværende lovs § 4 m og bemærkningerne dertil, hvorefter afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, dog med mulighed for at klage over retlige spørgsmål kan indbringes for videnskabsministeren efter regler fastsat af denne. Der tilsigtes således ikke ændringer i den eksisterende retstilstand.

Til § 17

I *stk. 1 og 2* gives en nærmere beskrivelse af Det Strategiske Forskningsråds fondsfunktion. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 5. Som for Det Frie Forskningsråd foreslås fondsfunktionen at være den centrale opgave, hvorfor den er tildelt en fremtrædende placering i lovforslaget. Det forudsættes, at rådet kan give støtte til forskningsområder efter *stk. 1*, som både kan være initieret af Folketinget og de enkelte ministre.

I *stk. 2* kan »top-down«-princippet fra forslaget § 1, stk. 5, genfindes.

Rådets fondsfunktion forudsættes varetaget efter de samme kriterier for vurderingen af ansøgninger eller uddeling af midler som ved Det Frie Forskningsråd, jf. desuden forslaget § 1, stk. 7. Tilsvarende foreslås det geografiske tildelingskriterium at gælde for Det Strategiske Forskningsråd, jf. bemærkningerne til forslaget § 7, stk. 1.

Til *stk. 2 og 3*. Bestemmelserne er parallelle med forslaget § 7, stk. 2 og 3.

Til *stk. 4*. Bestemmelsen er parallel med forslaget § 7, stk. 5.

I *stk. 5* understreges det, at Det Strategiske Forskningsråd har en særlig forpligtelse i forhold til at bidrage til øget samspil mellem offentlig og privat forskning. Hensigten er at styrke støtten til og sammenhængen mellem den strategiske, anvendelsesorienterede og erhvervsrettede forskning. Rådet er således ved varetagelsen af sin fondsfunktion forpligtet til i videst muligt omfang at opbygge incitamentstrukturer, primært ved synliggørelse af de strategiske forskningsindsatser, der øger erhvervslivets interesse i medfinansiering af forskningsprojekter.

Denne opgave ses desuden genspejlet i den foreslåede sammensætning af rådets bestyrelse, jf. forslaget § 20, stk. 3 og 4.

Til *stk. 6*. Bestemmelsen er en delvis videreførelse af de nuværende statslige forskningsråds strategifunk-

tion i den gældende § 4 b, stk. 1, nr. 2), idet Det Strategiske Forskningsråd dog for at styrke den strategiske dimension i dansk forskning forventes at skulle indtage en mere offensiv rolle. Pligten til at opøse nye forskningstendenser suppleres af en ret til at kunne igangsætte initiativer på baggrund heraf. Med sondringen ønskes det betonet, at rådet ikke kan tilpligtes at igangsætte initiativer med henblik på støtte, uden at de nødvendige midler er tilvejebragt, enten i kraft af at Folketinget har bevilget midlerne eller gennem hel eller delvis finansiering fra andre samarbejdspartnere. Muligheden i 2. pkt. skal ses i sammenhæng med rådets forpligtelse efter stk. 5.

Til *stk. 7.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 7, stk. 7.

Til § 18

Bestemmelsen er parallel med forslaget § 8, stk. 1, idet der som for Det Frie Forskningsråd foreslås indføjet en begrænsning i den type rådgivning, som Det Strategiske Forskningsråd kan give efter anmodning eller på eget initiativ. Det forudsættes, at rådgivningen kanaliseres igennem rådets bestyrelse, jf. forudsætningsvis bemærkningerne til forslaget §§ 22-24, jf. §§ 12 og 13.

Til *stk. 2.* En grundlæggende forudsætning for uddeling af støtte til dansk forskning er de i forslaget § 1, stk. 7, anførte kriterier om uddeling i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering, jf. desuden bemærkningerne dertil. For at gøre det nemmere at sikre dette foreslås det som følge heraf, at Det Strategiske Forskningsråd fremover skal godkende uddelingsproceduren, herunder formuleringen af opslagene, samt foretage en forskningsfaglig vurdering af indkomne ansøgninger, inden de enkelte ministre uddeler statslige forskningsbevillinger, der ikke er basisbevillinger knyttet til bestemte institutioner. Det vil som hidtil være de enkelte ministre, der forestår den faktiske uddeling af midlerne.

Det forudsættes, at rådet i sit virke lægger samme kriterier til grund som i sin varetagelse af fondsfunktionen efter § 17.

Bestemmelsen skal endvidere ses i sammenhæng med, at de enkelte ministres pligt til oprettelse af offentlige forskningsudvalg af hensyn til forenklingen af rådssystemet foreslås ophævet, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 1.

Det forudsættes, at den i bestemmelsen omtalte procedure kun i særlige tilfælde fraviges ved etablering af selvstændig hjemmel. Der tænkes her f.eks. på tilfælde, hvor de pågældende bevillinger er knyttet til forhold vedrørende rigets sikkerhed, eller hvor udmønt-

ningen af programmer er pålagt bindinger i medfør af Danmarks internationale forpligtelser. Sådanne situationer er således anført i Forsvarsministeriets høringsvar til dette lovforslag, hvor forsvarsets aktiviteter inden for det internationale forskningssamarbejde i regi af Western European Armaments Group (WEAG) fremhæves.

Til *stk. 3.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 8, stk. 2.

Til *stk. 4.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 8, stk. 3.

Til *stk. 5.* Det forudsættes, at Det Strategiske Forskningsråd følger både nationale og internationale forskningstendenser for at kunne pege på nationale satsninger inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder, som vil kunne sikre dansk forskning den bedst mulige placering i international sammenhæng. Opbygning af viden om potentielt lovende forskningstemaer vurderes således som centralt for Danmarks internationale konkurrenceevne, både når det gælder offentlige forsknings- og uddannelsesinstitutioner og det private erhvervsliv. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslaget § 17, stk. 5.

Til *stk. 6.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 8, stk. 4.

Til § 19

Med samme begrundelse som for oprettelsen af den eksterne bestyrelse for Det Frie Forskningsråd foreslås en ekstern bestyrelse tilsvarende oprettet for Det Strategiske Forskningsråd, jf. desuden bemærkningerne til forslaget §§ 9, cf. 10, stk. 1. Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med ønsket om i det nye rådssystem at etablere de to råd som ligeværdige paralleller, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 4 og 5.

Omkring den foreslåede begrænsning i antallet af programkomiteer henvises til bemærkningerne til forslaget § 21, stk. 1 og 2.

Til § 20

Med samme begrundelse som for bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd foreslås bestyrelsen tilsvarende sammensat med en formand og otte medlemmer, jf. bemærkningerne til forslaget § 10, stk. 1.

Til *stk. 2.* Flertallet af medlemmer af det nuværende Forskningsforum udpeges efter den nuværende lovs § 4 i, stk. 3, cf. stk. 1, direkte af videnskabsministeren. For at understrege bestyrelsens uafhængighed af ministeren foreslås det, at denne fremover alene direkte udpeger formanden og ét medlem. For så vidt angår de øvrige medlemmer foreslås disse udpeget af

F. t. l. om forskningsrådgivning m.v.

ministeren efter åbent opslag for at gøre det lettere at finde kvalificerede og uafhængige kandidater.

For at sikre en bredest mulig repræsentation i bestyrelsen forudsættes det, at ministeren forinden endelig udpegnings hører bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd, Rektorkollegiet, Sektorforskningens Direktorkollegium, Danmarks Grundforskningsfond og Rådet for Teknologi og Innovation over det samlede forslag til sammensætning.

Ved sammensætning af bestyrelsen følges reglerne i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 553 af 2. juli 2002.

Til *stk. 3. og 4.* Den foreslåede sammensætning afspejler sigtet med Det Strategiske Forskningsråd, herunder dette råds særlige forpligtelse efter forslaget § 17, stk. 5, til at bidrage til øget samspil mellem offentlig og privat forskning, bl.a. ved opbygningen af passende incitamentstrukturer. Kravet om, at formanden og medlemmerne skal have indsigt i og erfaring med varetagelse af forskningsopgaver i national og international sammenhæng, er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 i, stk. 3, om Forskningsforum og skal endvidere ses i sammenhæng med den foreslåede sammensætning af bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd, jf. bemærkningerne til forslaget § 10, stk. 1.

I *stk. 4* understreges det, at bestyrelsen samlet set skal dække et bredt kompetencefelt, sådan at alle væsentlige forskningsfaglige interesser i både det offentlige og det private forskningssystem er repræsenteret. Hensigten er at sikre det bedst mulige videngrundlag, hvorpå bestyrelsen kan varetage sine opgaver. Bredden vurderes endvidere at være en forudsætning for, at rådet kan agere som brobygger mellem f.eks. den offentlige og private forskningsindsats, jf. forslaget § 17, stk. 5.

Til *stk. 5.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 10, stk. 3.

Til *stk. 6.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 10, stk. 4.

Til § 21

Til *stk. 1 og 2.* Efter den nuværende lovs § 4 f, stk. 2, kan Forskningsforum i begrænset omfang oprette tidsbegrænsede tværfaglige programkomiteer, herunder med bevillingskompetence. Muligheden for at nedsætte programkomiteer foreslås videreført i regi af Det Strategiske Forskningsråd. I den nuværende lov forudsættes det, at programkomiteer alene oprettes i begrænset omfang. Det må dog erkendes, at denne forudsætning ikke i ønsket grad har virket efter hensigten, idet der er blevet oprettet et u hensigtsmæs-

sigt stort antal programkomiteer. Det foreslås derfor, at begrænsningen kvalificeres yderligere i dette lovforslag, sådan at bestyrelsen fremover kun i meget begrænset omfang kan benytte sig af denne mulighed. Bestyrelsen forpligtes derfor i *stk. 2* til at sikre, at antallet holdes på det lavest muligt niveau, og at alle komiteer ophører, når deres opgave er fuldført. Det forudsættes, at bestyrelsen inden nedsættelse af en komité foretager en konkret vurdering af behovet herfor, herunder vurderer, om en allerede nedsat komité kan varetage den pågældende opgave.

For yderligere at sikre en begrænsning i antallet foreslås det, at der fremover kun kan nedsættes programkomiteer med bevillingskompetence. Dette er en ændring i forhold til den nuværende lovs § 4 f, stk. 2, hvor komiteer kunne oprettes både med og uden bevillingskompetence.

Den ønskede begrænsning skal også ses i sammenhæng med den overordnede målsætning om en forenkling af rådssystemet, jf. desuden bemærkningerne til forslaget § 11, stk. 1, og 14, stk. 1.

Til *stk. 3.* Bestemmelsen er parallel med forslaget § 11, stk. 3.

Til *stk. 4.* Af bemærkningerne til den nuværende lovs § 4 f, stk. 2, fremgår det, at programkomiteer alene kan oprettes i tilfælde, hvor Forum vurderer, at der ikke kan opnås samme effekt ved at fordele midlerne på de enkelte statslige forskningsråd. Dette princip foreslås videreført, sådan at bestyrelsen for Det Strategiske Forskningsråd kan fordele de strategiske programmidler til programkomiteer eller til ét eller flere faglige forskningsråd, der i så fald konkret forestår udmøntningen af de pågældende midler.

Hensigten er at undgå, at der nedsættes organer med overlappende kompetencer. Det forudsættes på den baggrund, at bestyrelsen kan fordele midlerne til ét eller flere faglige forskningsråd, hvis det vurderes, at en ny programkomité for at kunne varetage den konkrete opgave ellers skulle sammensættes med stort set parallelle kompetencer til de i de faglige forskningsråd allerede eksisterende.

Til *stk. 5.* Forudsætningen i den nuværende lov om, at programkomiteer sammensættes på samme måde som de faglige forskningsråd, jf. pkt. C i de almindelige bemærkninger til L 193, foreslås videreført, sådan at samtlige medlemmer af en komité skal være anerkendte forskere, jf. forslaget § 14, stk. 1. Derigennem ønskes samtidig den tilsigtede parallelitet mellem Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd yderligere understreget, jf. bl.a. bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 4 og 5.

For at sikre at en programkomité til enhver tid kan sammensættes med de bedst kvalificerede medlemmer, foreslås det, at der kan være personsammenfald mellem disse og medlemmerne af de faglige forskningsråd.

Med bestemmelsen om, at medlemmerne af en programkomité udpeges af bestyrelsen for Det Strategiske Forskningsråd, foreslås det nuværende Forskningsforums udpegningsret til samme videreført, jf. forudsætningsvis den gældende § 4 f, stk. 2.

Til §§ 22-24

Bestemmelserne er parallelle med forslagets §§ 12, 15 og 16.

Til § 25

Til *stk. 1 og 2*. Den hidtidige koordination i rådssystemet har stort set været begrænset til Forskningsforums koordinering af arbejdet inden for de statslige forskningsråd, jf. den nuværende lovs § 4 f, stk. 1. Med forslaget ønskes en markant styrkelse af en samlet koordination, hvorfor funktionen foreslås udvidet til at omfatte alle dele af rådssystemet, herunder Danmarks Grundforskningsfond, jf. desuden pkt. A og C i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den nye struktur, hvor Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd foreslås tillagt parallelle opgaver inden for hver deres områdekreds.

For at sikre sammenhængen mellem de forskellige organer i rådssystemet, sådan at det undgås, at deres forskellige opgaver varetages i konkurrence med hinanden men i stedet som dele af en helhed, foreslås som en nyskabelse i det nye rådssystem et Koordinationsudvalg. Hensigten er, at dette organ skal fremme samarbejdet internt i rådssystemet og eksternt i forhold til den øvrige forskningsverden, f.eks. universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Et vigtigt element i udvalgets virke vil være at styrke samarbejdet på tværs af organerne.

Det forudsættes, at Koordinationsudvalget skal sikre en koordinering af eventuelle nationale forsknings-satsninger med henblik på en bedst mulig udnyttelse af de forskellige typer midler. Det skal endvidere sikres, at satsninger i én del af systemet ikke fører til, at andre dele af systemet nedprioriterer beslægtede satsninger og dermed modvirker en tilsigtet forskningsmæssig effekt.

Den specifikke omtale i *stk. 2* af fremme og koordinering af dansk forsknings internationale aktiviteter som en opgave for Koordinationsudvalget skal ses i sammenhæng med den øgede betydning af internatio-

naliserings, som er afspejlet i den udvidede formålsbestemmelse i forslagets § 1, stk. 1.

Til *stk. 3*. Der foregår i nordatlantisk regi et stort og betydningsfuldt forskningssamarbejde. Denne aktivitet er bl.a. støttet af midler fra Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland (KVUG) under Videnskabsministeriet. Det foreslås derfor fremhævet som en særskilt forpligtelse for Koordinationsudvalget, at det ved udøvelsen af sin koordineringsfunktion virker for forskningssamarbejdet med Færøerne og Grønland, herunder deres samarbejdsrelationer med rådssystemet.

Til *stk. 4*. Efter den nuværende lovs § 4 f, stk. 1, nr. 3), skal Forskningsforum som led i sin funktion som koordinerende organ fastsætte ensartede bindende retningslinier for behandling af ansøgninger. Ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt, sådan at ansøgere oplever en ensartet og forudsigelig sagsbehandling, foreslås det at videreføre forpligtelsen i regi af Koordinationsudvalget. Det vil herefter påhvile bestyrelsen for henholdsvis Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd som øverst ansvarlige organer i de to råd at sikre, at der i praksis administreres i overensstemmelse med disse fælles retningslinier. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagets §§ 12 og 13.

Retningslinierne skal bl.a. omfatte behandlingen af ansøgninger og spørgsmål om habilitet og videnskabelig publicering. Det foreslås således i forhold til ordlyden af den nuværende § 4 f, stk. 1, nr. 3), samtidig præciseret, at retningslinierne omfatter udøvelsen af fondsfunktionen generelt.

I *stk. 5*. understreges det, at Koordinationsudvalget i forhold til opgaverne efter stk. 1 og 2 alene er et konsensusorgan uden bestemmende myndighed. Hensigten er, at udvalget skal sikre koordinering m.v. gennem informationsudveksling, dialog og formidling. Den orienteringsforpligtelse, der efter forslagets §§ 11, stk. 3, og 21, stk. 3, påhviler de to bestyrelser for henholdsvis Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd, skal ses i nær sammenhæng hermed.

Den løbende dialog betyder, at Koordinationsudvalget af egen drift kan rette henvendelse til et af de i stk. 1 omtalte organer. Omvendt kan udvalget ikke afgive forbindende udtalelser eller udstede pålæg til et organ.

Det foreslås samtidig i 2. pkt., at udvalget ved udarbejdelsen af retningslinierne efter stk. 4, af hensyn til sin beslutningsdygtighed træffer afgørelse ved almindelig stemmeflerhed.

Til § 26

Den øgede betydning af forskeruddannelse foreslås fremhævet i dette lovforslag, jf. bemærkningerne til forslaget § 3, stk. 1, nr. 6). Hidtil har rådgivning om forskeruddannelse og om støtte til samme været en opgave i regi af Forskeruddannelsesrådet, som blev oprettet ud fra et ønske om større og bredere forskeruddannelsessatsninger. I lyset af den overordnede målsætning om forenkling og sammenhæng i det nye rådssystem ønskes det, at forskeruddannelseselementet fremover inkorporeres i selve systemet med henblik på styrkelse af en systematisk intern koordinering.

Forskeruddannelsesrådets opgaver med støtte og stimulering af den formaliserede forskeruddannelse foreslås herefter videreført i regi af Koordinationsudvalget, hvorfor Forskeruddannelsesrådet samtidig foreslås nedlagt som en selvstændig og særskilt enhed.

I *stk. 2* fremhæves det, at Koordinationsudvalget særligt skal rådgive videnskabsministeren om støtte til forskeruddannelse. Hensigten er, at udvalget skal bistå ministeren med udmøntningen af den særlige forskeruddannelsesbevilling ved at afgive prioriterede indstillinger til denne om tilskud til universiteter og andre institutioner med opgaver på forskeruddannelsesområdet, f.eks. forskerskoler, samt om tilskud til individuelle stipendier, herunder ikke mindst ph.d.-stipendier.

Bestemmelsen om, at udvalget efter anmodning kan give rådgivning om forskeruddannelse i øvrigt, har til hensigt at gøre det muligt for bevillingsgivere at kunne sikre sig den fornødne indsigt i forskeruddannelse i forbindelse med deres planlægning af anvendelsen af midler til initiativer på dette område. Det forudsættes, at der gives en dynamisk og fremadrettet rådgivning med øje for internationale udviklingstendenser.

Til *stk. 3 og 4*. Bestemmelserne er parallelle med forslaget §§ 8, stk. 2 og 3, og 18, stk. 4 og 5.

Til *stk. 5 og 6*. Bestemmelserne skal ses i lyset af den øgede betydning af forskeruddannelsen, jf. bemærkningerne til *stk. 1 og § 3, stk. 1, nr. 6)* og den stigende efterspørgsel på ph.d.ere særligt fra erhvervslivet. Det foreslås særskilt fremhævet, at Koordinationsudvalget har en forpligtelse til at formidle viden om forskeruddannelse i bred forstand, herunder kendskabet til og anerkendelsen af den formelle forskeruddannelse, kvalitetssikring og kvalitetsfremmende foranstaltninger vedrørende samme samt om forskeruddannelsens organisering.

Et vigtigt redskab til at kunne imødekomme kravet om et udbud, der modsvarer efterspørgslen efter

ph.d.ere, vurderes at være et stærkt samarbejde og en koordineret indsats inden for forskeruddannelse mellem rådssystemet og øvrige forskningsinstitutioner. I *stk. 6* foreslås det derfor ud fra en helhedstanke præciseret, at Koordinationsudvalget som en central forudsætning for sit virke aktivt skal fremme indarbejdelsen af stærke og attraktive forskeruddannelsesmiljøer i hele forskningssystemet. Universiteter, sektorforskningsinstitutioner og forskningsinstitutioner under Kulturministeriet fremhæves særskilt som samarbejdspartnere for udvalget, men også f.eks. hospitaler, hvor megen forskeruddannelse typisk finder sted, forudsættes at blive inddraget i udvalgets samarbejdsrelationer.

Til *stk. 7*. Det foreslås, at Koordinationsudvalget i sager vedrørende rådgivning om støtte til forskeruddannelse træffer afgørelse ved almindelig stemmeflerhed. Da udvalget i disse sager forudsættes at fremkomme med konkrete indstillinger til videnskabsministeren, jf. bemærkningerne til *stk. 2*, er hensigten at sikre rådets beslutningsdygtighed. Bestemmelsen skal sammenholdes med forslaget § 25, stk. 5, 1. pkt., hvor Koordinationsudvalget ved varetagelsen af sin koordineringsfunktion alene foreslås at agere som konsensusorgan, cf. dog 2. pkt.

Til § 27

Til *stk. 1-3*. Forslaget skal ses i sammenhæng med de særlige opgaver inden for forskeruddannelse, som Koordinationsudvalget foreslås tillagt. For at give udvalget redskaberne til at give så kvalificeret en rådgivning som muligt om forskeruddannelse og om støtte til forskeruddannelse (udmøntning af den særlige forskeruddannelsesbevilling) foreslås det at give udvalget mulighed for at indhente specifik forskningsfaglig rådgivning herom fra et underudvalg bestående af forskeruddannelseskyndige. Det ønskes derigennem at sikre, at udvalget til enhver tid har mulighed for at gøre brug af den særlige viden, herunder også sådan at udvalget kan holde sig opdateret om f.eks. de nyeste internationale udviklingstendenser inden for forskeruddannelse.

I *stk. 3* foreslås Koordinationsudvalget tillagt en bred beføjelse til at træffe beslutninger om nedsættelsen af underudvalget. Udvalget forudsættes således at kunne beslutte antal medlemmer af underudvalget, deres udpegning samt træffe beslutninger om underudvalgets virke i øvrigt.

De brede beføjelser afspejler underudvalgets karakter som alene et uforbindende rådgivningsorgan for Koordinationsudvalget. Det er således Koordinationsudvalgets prerogativ at beslutte f.eks., i hvilket om-

fang og i hvilken form det ønsker at modtage den pågældende rådgivning, hvis overhovedet, jf. stk. 4. Udvalget kan derfor bl.a. beslutte, at underudvalgets rådgivning i sager vedrørende rådgivning om støtte til forskeruddannelse (udmøntning af den særlige forskeruddannelsesbevilling) efter forslaget § 26, stk. 2, jf. stk. 7, skal gives i form af prioriterede indstillinger til udvalget.

Til *stk. 4.* Det foreslås at give Koordinationsudvalget mulighed for at indhente forskningsfaglig rådgivning om forskeruddannelse fra Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd, hvis udvalget ikke nedsætter et rådgivende underudvalg. Hensigten er at give udvalget en valgfrihed, sådan at det også får en mulighed for at lade sig vejlede af de allerede eksisterende organer.

Til § 28

Til *stk. 1 og 2.* Det foreslåede antal medlemmer af Koordinationsudvalget på en formand og seks medlemmer skal ses i nær sammenhæng med den foreslåede sammensætning af udvalget i stk. 2.

Det vurderes som en helt central forudsætning for, at udvalget kan løfte sin koordineringsfunktion efter forslaget § 25, hvori bl.a. forudsættes en sikring af samarbejdet internt i rådssystemet, at de enkelte organer i dette system er repræsenteret i udvalget. Tilsvarende nødvendiggør udvalgets status som konsensusorgan vedrørende ovennævnte funktion, jf. forslaget § 25, stk. 5, 1. pkt., at dets medlemmer har den fornødne indsigt i og kompetence til at gennemføre de tiltag, der opnås enighed om i udvalget. Vigtigheden heraf underbygges desuden af, at udvalget ikke har autoritative beføjelser i forhold til de øvrige organer, jf. forslaget § 25, stk. 5, 1. pkt. Disse hensyn søges tilgodeset ved repræsentationen af bestyrelsesformændene for Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond.

I alt tre medlemmer foreslås indstillet af henholdsvis Rektorkollegiet (to medlemmer) og Sektorforskningens Direktørkollegium (ét medlem), sådan at øvrige forskningsinstitutioner i lyset af det ønskede samarbejde mellem rådssystemet og den øvrige forskningsverden bl.a. omtalt i forslaget § 26, stk. 6, er repræsenteret. Endvidere foreslås ét medlem indstillet af Rådet for Teknologi og Innovation. Hensigten er at øge sammenhængen mellem og den gensidige information om offentlige forsknings- og innovationsinitiativer. Det ønskes samtidig at sikre samspillet mellem Koordinationsudvalget i dets rådgivning om støtte til forskeruddannelse og Rådet for Teknologi og Innovation i dets udvikling af ErhvervsPhD-initiativet.

Til *stk. 3.* Det foreslås, at henholdsvis sekretariatschefen for det fælles, uafhængige sekretariat efter forslaget § 35, stk. 2, og direktøren for Danmarks Grundforskningsfond, jf. § 2 a, i lov om Danmarks Grundforskningsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 139 af 23. februar 1998, deltager som observatører ved Koordinationsudvalgets møder. Det ønskes på denne måde at sikre, at udvalget af hensyn til funktionaliteten i de opgaver, der varetages, har den fornødne indsigt i rådssystemets daglige virke. De administrative ledere forventes således at kunne agere som administrative rådgivere for udvalget.

Til *stk. 4.* Bestemmelsen er en ordensmæssig følge af Rektorkollegiets, Sektorforskningens Direktørkollegiums og Rådet for Teknologi og Innovations indstillingsret efter stk. 2, sådan at videnskabsministeren udpeger de medlemmer af Koordinationsudvalget, hvis medlemskab ikke følger af deres hverv. Af hensyn til sammenhængen i rådssystemet foreslås det, at medlemmerne udpeges for en tilsvarende periode, som bl.a. gælder for medlemmerne af bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd.

Ved sammensætning af udvalget for så vidt angår de indstillede medlemmer følges reglerne i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 553 af 2. juli 2002.

Til *stk. 5.* Koordinationsudvalget foreslås at være uafhængigt i forhold til sin interne organisering, sådan at det selv konstituerer sig med en formand. Det ønskes derigennem tilkendegivet, at samtlige medlemmer principielt er lige, uanset hvilket organ de repræsenterer. Konstitueringsperioden på fire år foreslås for at sikre en vis mobilitet blandt de udpegede medlemmer.

Til *stk. 6.* Bestemmelsen er alene en ordensmæssig forskrift, hvorefter videnskabsministeren godkender Koordinationsudvalgets forretningsorden. Forretningsordenen skal bl.a. regulere forhold vedrørende mødefrekvens, dagsordenspunkter, sekretariatsbetjening m.v.

Til § 29

Bestemmelsen er en parallel til forslaget §§ 15 og 23.

Til § 30

Bestemmelsen er en parallel til forslaget § 6, idet Koordinationsudvalget ikke udfærdiger egentlige retsakter i forvaltningsretlig forstand.

Til § 31

Bestemmelsen er i sin helhed en videreførelse af § 2, stk. 1, i den nuværende bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU). Der tilsigtes således ingen ændringer i den nuværende retstilstand, hvorefter UVVU ikke er tillagt kompetence til at optage sager til behandling af egen drift.

Til *stk. 2*. Bestemmelsen er en videreførelse af § 6, i den nuværende bekendtgørelse, hvori er angivet en udtømmende opstilling af UVVU's sanktionsmuligheder, hvis udvalgene finder, at der i en konkret sag foreligger videnskabelig uredelighed.

Ad nr. 1). Der foreslås en sproglig præcisering i forhold til § 2, stk. 1, nr. 1, i den nuværende bekendtgørelse, sådan at det tydeliggøres, at sanktionsmuligheden som hidtil kun gælder i tilfælde, hvor den indklagede er ansat som forsker. Præciseringen skal ses i sammenhæng med, at en orientering af den indklagedes arbejdsgiver om, at udvalgene har konstateret videnskabelig uredelighed i en konkret sag, kun forventes at være relevant, hvor stillingsindholdet tilsiger det.

Til *stk. 3*. Bestemmelsen er en videreførelse af § 9, stk. 5, i den nuværende bekendtgørelse. Det foreslås således, at formanden for UVVU også fremover træffer afgørelse i retlige spørgsmål. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslagets § 32, stk. 2, hvorefter formanden som landsdommer forudsættes at besidde den nødvendige ekspertise i retlige spørgsmål.

Til *stk. 4*. Bestemmelsen er en videreførelse af § 7, i den nuværende bekendtgørelse, hvorefter UVVU skal offentliggøre en årlig beretning om deres virksomhed, hvori samtlige behandlede sager om videnskabelig uredelighed beskrives. Af retssikkerhedsmæssige årsager forudsættes det, at beskrivelsen som hidtil sker i ikke-personhenførbare form.

Til § 32

Efter § 1, stk. 1, i den nuværende bekendtgørelse består UVVU af tre udvalg for henholdsvis naturvidenskabelig, jordbrugs- og veterinærvidenskabelig og teknisk-videnskabelig forskning, sundhedsvidenskabelig forskning samt samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning. For at sikre den mest hensigtsmæssige organisatoriske indretning af UVVU foreslås det at give mulighed for en større fleksibilitet i fastlæggelsen af den fremtidige organisering, sådan at UVVU kan bestå af ét eller flere udvalg. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagets § 33. Krite-

riet om, at alle videnskabelige forskningsområder skal være dækket, opretholdes.

Til *stk. 2*. Bestemmelsen er en videreførelse af § 8, stk. 2, 1. pkt., i den nuværende bekendtgørelse. Baggrunden for kravet om, at formanden skal være landsdommer, er at sikre den juridiske ekspertise i UVVU, hvis sanktionskompetencer kan have store konsekvenser for den enkelte forsker. Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagets §§ 1, stk. 2, og 31, stk. 3.

Til *stk. 3*. Bestemmelsen er en følge af stk. 1, idet et hensigtsmæssigt antal medlemmer og suppleanter vil bero på antallet af udvalg. Bindingen til to, fire eller seks medlemmer med en suppleant for hver i § 8, stk. 1, i den nuværende bekendtgørelse foreslås således fjernet. Kriteriet om medlemmernes og suppleanternes kompetencer opretholdes.

I *stk. 4* foreslås § 8, stk. 2, 3. pkt. og stk. 3 og 4, i den nuværende bekendtgørelse videreført. Det Fri Forskningsråd vil også fremover forinden udpegning blive hørt over den foreslåede sammensætning. Hensigten er at sikre, at medlemmernes og suppleanternes individuelle kompetencer samt det samlede kompetencefelt er dækket, jf. stk. 1.

Forslaget om, at det fremover er videnskabsministeren, der udpeger formanden, medlemmerne og suppleanterne, er en ordensmæssig følge af forslagets § 1, stk. 2.

Til *stk. 5*. Bestemmelsen er en indholdsmæssig videreførelse af § 12, stk. 2, i den nuværende bekendtgørelse, dog sådan at det fremover er videnskabsministeren, der som en ordensmæssig følge af forslagets § 1, stk. 2, godkender forretningsordenen.

Til § 33

I den nuværende bekendtgørelse er der fastsat en række regler for UVVU's virke m.v. Som følge af at udvalgene foreslås oprettet direkte med hjemmel i dette lovforslag, jf. forslagets § 1, stk. 2, foreslås det at bemyndige videnskabsministeren til i bekendtgørelsesform at fastlægge sådanne nærmere regler.

De hidtidige erfaringer med arbejdet i UVVU og den offentlige debat i forbindelse med udvalgenes seneste afgørelse af 6. januar 2003 har givet anledning til en vurdering af, om der er behov for en revidering af kriterierne for at statuere videnskabelig uredelighed efter § 3, i den nuværende bekendtgørelse. Resultaterne af denne vurdering vil afspejle sig i en kommende bekendtgørelse.

Tilsvarende vil antallet af udvalg samt medlemmer og suppleanter blive fastsat i en sådan bekendtgørelse, jf. forslagets § 32, stk. 1.

Til § 34

Med denne bestemmelse foreslås det, at der ikke er rekursadgang over UVVU's afgørelser. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslaget §§ 31, stk. 3, jf. 32, stk. 2. Da formanden for udvalgene skal være landsdommer, og da denne træffer afgørelse i retlige spørgsmål, findes dette at udgøre en tilstrækkelig retssikkerhedsmæssig garanti for den indklagede. Spørgsmålet skal endvidere ses i sammenhæng med domstolenes uafhængighed af centraladministrationen. I den forbindelse er det uhensigtsmæssigt, hvis administrationen kan sætte sit skøn over en afgørelse truffet af en dommer.

En tilsvarende retstilstand var tilsigtet med den nuværende lov, idet der ikke i den nuværende bekendtgørelse er etableret en udtrykkelig rekursadgang over udvalgenes afgørelser. Folketingets Ombudsmand fandt imidlertid i en redegørelse af 5. april 2001, at ordlyden af de nuværende regelsæt støttede en antagelse om, at UVVU's afgørelser kunne rekrureres. Videnskabsministeriet har derefter lagt denne fortolkning til grund.

På den baggrund foreslås der tilvejebragt en udtrykkelig hjemmel for, at der ikke vil være rekursadgang over sådanne afgørelser.

Til § 35

Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 3, stk. 5, sådan at sekretariatsbetjeningen af Danmarks Forskningspolitiske Råd også fremover foreslås varetaget af Videnskabsministeriet.

Til *stk. 2*. Der er tale om en indholdsmæssig videreførelse af den nuværende lovs § 4 j, sådan at de pågældende organer også fremover foreslås sekretariatsbetjent af et uafhængigt sekretariat. Der henvises desuden til pkt. D i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til *stk. 3*. Det foreslås, at sekretariatet i *stk. 2* ved udmøntningen af beslutninger truffet af de i bestemmelsen omtalte organer påser, at de generelle rets- og bevillingsregler er overholdt.

Til § 36

Det foreslåede forbud mod personsammenfald mellem medlemmerne af de forskellige organer er begrundet i ønsket om at skabe en klar adskillelse mellem det organ, der skal rådgive om generelle forskningspolitiske emner, og de organer, som skal udmønte midler og rådgive ansøgere og andre interessenter om fondsnære og forskningsfaglige, videnskabelige spørgsmål. Endvidere er det hensigten at sikre en klar ledelsesstruktur, hvor der er personadskillelse mellem

de personer, der træffer beslutning om fordeling af midler, og de personer, der udmønter midlerne.

Undtagelsesbestemmelsen i *stk. 2* er en følge af forslaget §§ 14, stk. 1, 21, stk. 5, og 28, stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til disse bestemmelser. Forslaget om at undtage medlemmer af UVVU samt disses suppleanter fra hovedreglen i *stk. 1*, jf. forslaget § 32, stk. 3, skal ses i sammenhæng med hensynene bag denne regel. Et tilsvarende hensyn gør sig ikke gældende for UVVU, som hverken er tillagt en rådgivningsfunktion eller en fondsfunktion.

Til § 37

Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 b, stk. 5, hvorved muligheden for at kunne modtage midler fra private opretholdes. For at der kan disponeres over sådanne midler i overensstemmelse med giverens forudsætninger, kan midlerne ikke være underlagt bindingerne for statslige midler.

Til § 38

Bestemmelsen er en videreførelse af den nuværende lovs § 4 k. Der er primært tale om en ordensmæssig bestemmelse, da tilskudsgiver også i dag kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvor tilskudsforudsætningerne ikke overholdes.

Til § 39

Bestemmelsen er en indholdsmæssig videreførelse af den nuværende lovs § 4 l, stk. 3, hvorefter et statsligt forskningsråd og Forskningsforum kan offentliggøre vejledende retningslinier for deres bevillingspraksis. Det foreslås dog samtidig, at denne mulighed fremover skal være en forpligtelse for Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd. Hensigten er at sikre bedst mulig adgang til information over søgemuligheder m.v. for bl.a. potentielle ansøgere, sådan at disse kan skabe sig et samlet overblik.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med rådernes vejledningsforpligtelse efter forslaget §§ 7, stk. 7, og 17, stk. 7. Der henvises desuden til bemærkningerne til disse bestemmelser.

Til § 40

Med henblik på at opnå en så effektiv og dynamisk indsats for forskeruddannelse som muligt ønskes en løbende vurdering af dennes indplacering som element i den samlede forskningsindsats. Det foreslås på den baggrund, at videnskabsministeren inden for tre år efter lovforslagets ikrafttræden initierer en evaluering af funktionen af den særlige bevilling til forsker-

uddannelse, som Koordinationsudvalget er rådgivningsorgan for.

Hensigten er, at evalueringen skal omfatte en vurdering af forskeruddannelsens udvikling, volumen samt samspillet med de øvrige aktører, der iværksætter forskeruddannelse i Danmark. På baggrund af evalueringen fremsætter ministeren efter drøftelse med forligskredsen bag den politiske aftale fra oktober 2002 et lovforslag om ændring af dette lovforslag med henblik på beslutning om, hvorvidt Koordinationsudvalgets rådgivning om den særlige bevilling til forskeruddannelse skal videreføres, eller om bevillingen vil blive integreret i det øvrige system.

Til § 41

Den nuværende lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, er ændret ved lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lov nr. 276 af 8. maj 2002. Der henvises desuden til pkt. A i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til *stk. 2.* Regler udstedt i medfør af den gældende lov forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af nye regler. Der er tale om bekendtgørelse nr. 53 af 30. januar 1990 om forskningsrådenes tildeling af professorstipendier, bekendtgørelse nr. 780 af 5. juli 1996 om Danmarks Forskningsråd og bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Til *stk. 3.* Bestemmelsen er en konsekvens af, at navnet på Danmarks Forskningsråd foreslås ændret til Danmarks Forskningspolitiske Råd. Da der alene tilsigtes en ændring af Danmarks Forskningsråds navn til Danmarks Forskningspolitiske Råd, mens opgaverne fortsætter uændret, er der således ikke behov for en udskiftning af medlemmerne af det nuværende råd.

Til *stk. 4.* Bestemmelsen er en konsekvens af den foreslåede organisatoriske ændring af rådsystemet.

Det forudsættes herefter, at Det Frie Forskningsråd overtager den almindelige fondsfunktion, jf. forslagens § 7, som hidtil er blevet varetaget af de statslige forskningsråd, mens Det Strategiske Forskningsråd overtager den særlige fondsfunktion og de statslige forskningsprogrammer, jf. forslagens § 17, som hidtil ligeledes er blevet varetaget af de statslige forskningsråd.

Til *stk. 5.* For at undgå muligheden for en eventuel vakance efter lovens ikrafttræden foreslås det, at de statslige forskningsråds funktionsdygtighed opretholdes, herunder at der sikres disse mulighed for udmøntning af støtte til konkrete forskningsaktiviteter, indtil den nye bestyrelse for Det Frie Forskningsråd har haft lejlighed til at nedsætte, navngive og fastlægge grænserne mellem de faglige forskningsråd. Endvidere forudsættes det, at videnskabsministeren ved udpegningen af den første bestyrelse for Det Frie Forskningsråd hører de statslige forskningsråd over forslag til samlet sammensætning, jf. bemærkningerne til forslagens § 10, stk. 2.

Til *stk. 6.* De nuværende medlemmer af de statslige forskningsråd vil alle være kompetente til at indgå i et af de fremtidige faglige forskningsråd. Det foreslås derfor, at de ikke skal være afskåret herfra, hvis beskikkelsesperiodens længde tillader det.

Til *stk. 7.* For at sikre udmøntningen af og opfølgning på de eksisterende forskningsprogrammer foreslås det, at de nuværende programkomiteer får mulighed for at færdiggøre deres allerede eksisterende opgaver.

Til *stk. 8.* For at sikre kontinuiteten på lang sigt i de nye råd foreslås det, at der for de første medlemmer af rådene efter den nye lov kan indføres forskellige beskikkelsesperioder, sådan at man ikke senere kommer i en situation, hvor alle medlemmer skal gå af på én gang.

Høringsliste vedrørende udkast til forslag til lov om forskningsrådgivning m.v.

Ministerier:

Beskæftigelsesministeriet
 Finansministeriet
 Forsvarsministeriet
 Indenrigs- og Sundhedsministeriet
 Justitsministeriet
 Kirkeministeriet
 Kulturministeriet
 Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
 Miljøministeriet
 Skatteministeriet
 Socialministeriet
 Statsministeriet
 Trafikministeriet
 Udenrigsministeriet
 Undervisningsministeriet
 Økonomi- og Erhvervsministeriet

Amter:

Bornholms Amt
 Frederiksborg Amt
 Fyns Amt
 Københavns Amt
 Nordjyllands Amt
 Ribe Amt
 Ringkøbing Amt
 Roskilde Amt
 Storstrøms Amt
 Sønderjyllands Amt
 Vejle Amt
 Vestsjællands Amt
 Viborg Amt
 Århus Amt

Andre offentlige myndigheder og institutioner

Færøernes Landsstyre
 Grønlands Hjemmestyre

Universiteter

Aalborg Universitet
 Aarhus Universitet
 Danmarks Farmaceutiske Højskole

Danmarks Pædagogiske Universitet
 Danmarks Tekniske Universitet
 Handelshøjskolen i København
 Handelshøjskolen i Århus
 Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
 Københavns Universitet
 Roskilde Universitetscenter
 Syddansk Universitet

Sektorforskningsinstitutioner

Analyseinstitut for Forskning
 Arbejdsmiljøinstituttet
 By og Byg - Statens Byggeforskningsinstitut
 Center for Sprogteknologi
 Danmarks Fiskeriundersøgelser
 Danmarks JordbrugsForskning
 Danmarks Miljøundersøgelser
 Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS)
 Danmarks TransportForskning
 Danmarks Veterinærinstitut
 Dansk Bilharziose Laboratorium
 Dansk Rumforskningsinstitut
 Forskningscenter Risø
 Forskningscentret for Skov & Landskab
 Forsvarets Forskningstjeneste
 Fødevaredirektoratet
 Fødevareøkonomisk Institut
 John F. Kennedy Instituttet
 Kort- og Matrikelstyrelsen
 Socialforskningsinstituttet
 Statens Institut for Folkesundhed
 Statens Serum Institut
 Statens Skadedyrlaboratorium

Andre forskningsinstitutioner

Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut
 Center for Regional- og Turismeforskning
 Danida Frøskovcenter
 Danmarks Designskole
 Danmarks Meteorologiske Institut
 Dansk Polarcenter
 Den Danske Filmskole
 DSI Institut for Sundhedsvæsen
 Frøpatologisk Institut

Institut for Grænseregionsforskning
Institut for Miljøvurdering
IT-Højskolen i København
IT-Vest
Kunstakademiet
Nationalmuseet
Rigsarkivet
Statsbiblioteket i Aarhus

Råd, fonde mv.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber
Apotekerforeningen
Carlsberg Fondet
Danmarks Erhvervsråd
Danmarks Forskningsråd
Danmarks Grundforskningsfond
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
Det Økonomiske Råd
Forskningsforum
Forskeruddannelsesrådet
Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland (KVUG)
Kræftens Bekæmpelse
Lundbeck Fonden
Novo Nordisk Fonden
Rockwool Fonden
Rådet for Teknologi og Innovation
Teknologirådet
Veluxfonden
VækstFonden

Organisationer mv.

Akademikernes Centralorganisation
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Byggematerialeindustrien
CO-industri
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Jurist- og Økonomforbund
Dansk Handel & Service
Dansk Industri
Dansk Magisterforening
Danske Studerendes Fællesråd
Den Almindelige Danske Lægeforening
Det Ethiske Råd
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Fødevarerindustrien
Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS)
Hovedstadens Sygehusfællesskab
Ingeniørforeningen i Danmark
IT-Brancheforeningen
ITEK – Branchefællesskab for IT-, tele-, elektronik-, og kommunikationsvirksomheder
Kommunernes Landsforening
Landbrugsraadet
Landsorganisationen i Danmark
Landssammenslutningen af Moderate Studenter
Lægemiddelindustriforeningen (Lif)
Ph.d.-nettø
Rektorkollegiet
Sektorforskningens Direktørkollegium

Til lovforslag nr. L 142. Skriftlig fremsættelse (29. januar 2003)

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om forskningsrådgivning m.v.
(Lovforslag nr. L 142).

Med henblik på at styrke forskningskvaliteten, koordinering og internationalisering af dansk forskning og formidling og anvendelse af forskningsresultater fremsætter jeg hermed forslag til lov om forskningsrådgivning m.v.

Lovforslaget lægger op til en forenkling af det forskningsrådgivende system, således at forskernes overblik over søgemuligheder lettes. Det medfører bl.a., at funktionerne i det nuværende forskningsrådssystem koncentrerer sig i to selvstændige enheder, hvoraf den ene får til opgave at fremme forskningsprojekter baseret på forskernes egne forskningsinitiativer gennem åben konkurrence baseret på uafhængig kvalitetsvurdering. Den anden enhed får til opgave at sikre en styrkelse af forskning inden for samfundsrelevante, strategiske og erhvervsrelaterede områder, der skal implementeres på egne præmisser.

Lovforslaget medfører endvidere en øget kvalitetssikring af forskningsmidler, idet alle offentlige forskningsbevillinger, som ikke er basisbevillinger til institutioner, skal udmøntes gennem åben konkurrence.

Lovforslaget lægger desuden op til en styrket ledelse. Det kommer bl.a. til udtryk i etablering af uafhængige bestyrelser, der påtager sig ledelsesansvaret for forskningsrådssystemet. Her er det et væsentligt princip, at der skal være en klar adskillelse mellem det organ, som skal rådgive om generelle forskningspolitiske emner, og de organer, som skal udmønte midler og rådgive ansøgere og andre interessenter.

For at sikre en styrket koordination i rådssystemet og for rådssystemet i forhold til den øvrige forskningsverden etableres et koordinationsudvalg. Ansvaret for at fremme dansk forskeruddannelse placeres i dette udvalg, hvilket betyder en mere central placering af ansvaret for forskeruddannelse end hidtil.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, tillader jeg mig at anbefale det til det Høje Tings velvillige behandling.